

750
421.155.1
755
BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

SALA DE LECTORA

ANDRÉ THEURIET

FRIDA

POVESTIRE

TRADUCERE

DE

GEORGE EMIL BOTTEZ-GALAȚI

84-32=R

BIBLIOTECA CENTRALĂ
REGIONALĂ
CLUJ

56494

12 OCT. 1967

BUCUREȘTI

Editura Librăriei „UNIVERSALA”, Alcalay & Co
27, Calea Victoriei, 27

027

1005

O bibliotecă de literatură, de știință, de artă, în care să fie reprezentate toate vremurile, cu tot ce au ele mai ilustru și care a apărut în mai mult de 1100 de numere, se poate compara, în foloasele aduse patriei, ca o universitate.

1005

I

Era, după cât îmi aduc aminte, prin Decembrie, într'o Duminică după amiază — căci, din fúndul sufrageriei noastre, auzeam clopotele de vicernie la biserica vecină.

Rămăsesem acasă, în paza Celinei—bona mea. — Cu trei ani mai înainte pierdusem pe mama; de-atunci tata lipsea de acasă. Ii plăcea lumea și se plictisea singur.

De data asta, lipsa lui era să fie de opt zile ; luase concediu, ducându-se la Paris, „la administrație“, cum în de obște ziceam noi. Era funcționar și stăruia să fie avansat.

Așa dar, Celina și eu, eram stăpâni casei ; și ne întrebuițam clipele de răgaz cum puteam mai bine. Imi instalasem pe

masă — nu departe de sobă — un mic teatru de carton, și

luând, una câte una, păpușile atârnată de o sârmă, îmi reprezentam comedii foarte mișcătoare. Cât despre bona mea, cu toate că era zi de

sărbătoare, fără grijă de cele o-

prite de biserică, pusese pe spatele a două scaune, o pânză îmbrăcată, cu flanelă și, foarte preocupată, călca mereu cămăși și gulerașe.

Celina putea să aibă douăzeci și patru până la douăzeci și cinci de ani. Bine făcută — deși de statură mărunță — foarte vioaie, nasul adus înainte, gura răsătoare, ochii foarte desmierdători, de-un albastru

ca cicoarea. O găseam foarte frumoasă, cu părul ei castaniu împletit în cozi în foete, cu boneta de pânză pe vârful capului acoperind o țulucă deasă. Deși avea mâna grea, și mă 'ndopa une ori, o iubeam to-

tuși, pentru că memoria ei era din belșug înzestrată cu povești cu zâne și stafii și pentru că mă distra cu cântecele și poveștile din satul ei.

Eram pe atunci un băețuș cu închipuirea prematură și sufletul credul. Cu toate că intrasem în al noulea an, nu mă dase la școală. Un profesor, numit domnul Berloquin, om serios și evlavios, cu înfățișarea de paracliser și chipul de buldog, venea câte două ceasuri pe zi și mi preda limba franceză, declinările și conjugările latine, istoria sfântă și cele patru operații.

Puțin supraveghiat, când îmi mângăleam temele, eram cu totul stăpân pe timp, pe care 'l întrebuițam citind cărțile lăsate la dispoziția mea: „Magazinul zânelor“. „O mie și una de nopți“ și romanele eroice. Ne având tovarăș de potrivea mea, trăiam mai totdeauna cu mine însu-mi: închipuirea mea, populând singurătatea cu întâmplările himerice, inspirate de cele citite de mine. Fusesem de două-trei ori la teatrul din orașelul meu, în zilele când se reprezentau feerii. Jocul minunat al actorilor mă însuflețise atât de tare, în cât, la întoarcerea acasă, aveam un gust foarte pronunțat pentru arta dramatică.

Teatrul de carton, cu modestele-i deco-

ruri, cu păpuși îmbrăcate în foi subțiri de aramă, ocupa loc larg în viața mea. Puneam în acțiune istoriile romantice de prin cărțile citite, precum și poveștile populare, ce mi le povestea Celina.

Aceasta era ocupația de căpetenie, ce-mi stăpânea mintea, făcându-mă să-mi pară prea scurte ceasurile de neactivitate Duminica. Soaba pâlpaia încetișor în colțul odăii și-avea tăbli zugrăvite cenușiu; în față, pe un divan vechiu, dormea încolăcită pisica noastră Zinga (nu știu de ce-i zicea astfel). Mănuind mereu firul personajilor mele, auzeam, ca prin vis, lunecușul fierului pe scândura de călcat; un nelămurit miros de pârlit, duhoareă în odaea încălzită. Afară, pașii oamenilor grăbiți răsunau departe pe caldarâmul străzii noastre.

Scurta zi de Decembrie se slârși în amurgul cețos când unul dintre trecătorii grăbiți se opri înaintea ferestrei noastre,

pe care Celina se încăpățânase s'o lase întredăschisă — sub pretext că miroase a pârlit ; — și cum nu mai vedeam să mânuiesc păpușile, ridicai capul... Care nu mi-a fost surprinderea, când am văzut că bona mea își lăsase călcatul și, rezemată în coate de fereastra larg deschisă acum, vorbea incetșor cu un necunoscut, a cărui siluetă bărboasă, i-o zăream nedeslușit, desprinzându-se neagră în lumina pierind a zilei pe sfârșite ?.

N'auzeam nici un cuvânt, din ce-și vorbeau, dar conversația asta tainică — între câine și lup — cu un străin, îmi pricinuia în spiritul meu o surdă neliniște. Nu eram tocmai viteaz, și întunericul ce, puțin câte puțin, învăluia sufrageria, nu contribuia cu nimic la liniștea mea. Inchipuirea lucra. Apariția neașteptată a bărbosului acela, îmi insufla fel de fel de gânduri despre hoți, ce se introduc prin vicleșug într'o casă, al cărei stăpân lipsește. Îmi aduceam aminte istorii la fel, citite într'un volum : „Hoții celebri,“ și un fior de groază îmi străbăteau spinarea. Convorbirea dintre Celina și străin părea foarte însuflețită ; el o zorea cu 'ntrebările, iar ea nu-i răspundea de cât cu slabe clătinări din cap, ori cu exclamații înăbușite. Fără îndoială, el stăruia să pătrundă în casă...

Ardeam de dorința să știu ce-și spun, dar nu îndrăzneam să mă mișc. Imi rețineam răsuflarea, mă făceam mic de tot, pentru ca la un moment dat să mă pot ascunde în dosul teatrului meu de carton. De odată fereastra se închise. atunci am în-

drăznit să arunc o privire. Celina revenise lângă masa rotundă și se indeletnicea cu aprinsul lămpii. Bălaia și liniștita lumină împrăștiată în odaie, îmi risipi temerile, și căpătând puțin curaj, am întrebat-o cu glas bănuitor :

— Cu cine vorbeai la fereastră ?

— Ah ! murmură Celina cu glas nepăsător. era băiatul cu cărbuni.

Puse la o parte fierul, cântând încetișor una din numeroasele romanețe din repertoriul său ; ridică scândura și cămășuțele și așază scaunele la locul lor. Când totul fu în bună ordine, se apropie de masă și începù să-mi soue cu cel mai drăgălaș ton :

— Știi, mititelule, mâine-i sfântul Nicolae ?

— Da, i-am răspuns eu suspinând, dar mi-i indiferenț ! Pentru mine n'o să fie sfântul Nicolae !.. Tata a plecat !.. n'am să găsesc nimic în pantofii mei..

— Și te plictisește asta ! Să fii mereu singur acasă, chiar și în zilele de sărbătoare ?

— Doamne ! nu'i tocmai plăcut... Din fericire ești tu aici, tu Celino, și ne ținem de urât unul altuia...

Mă sărută pe amândoi obrazii, și-mi zise cu dibăcie :

— Să nu ți fie inima grea Iasă ! Fiind că te-a lăsat, ne-om luà la joacă amândoi, și dacă vei fi drăguț, îți voi face o surpriză de sfântul Nicolae !..

— O surpriză, exclamai, lăsându-mi gura apă... Care ? Spune repede !..

— Ascultă... Mai întâi să-mi făgăduiești

că n'ai să spui nimic tatălui tău, când se va întoarce de la Paris.

— Făgăduesc !... Să vedem surpriza, Celino !...

— Ei bine, am să te duc să cinezi și să dormi astă seară, într'un castel...

— Castel ! exclamai cu neîncredere, cunoști oameni ce au un castel ?

— De ce nu ? îmi răspunse bona ridicându-se, am prieteni la cari am să te

duc și vom fi bine primiți... Grăbește-te! Imbracă-ți paltonul și mănușile. eu mă duc să-ți fac pachetul cu cele trebuitoare pentru noapte și să închui peste tot... Vom pleca pe poarta din grădină... Dar ia seama, nici o vorba tatălui tău!

Când fui gata de plecare, dânsa apărură îmbrobodită cu un șal gros; zăvori ușile și ferestrele, — apoi, fără zgomot, ne-am strecurat în grădină, și într'o clipită am fost afară.

II

Se înoptase bine, străzile întunecoase, învăluite în ceață, erau ca și pustii. Felinarele rare și chioare abia le lumina. Ne fiind obișnuit să umblu așa de târziu, mersul prin întuneric — nu-mi prea plăcea. Strângeam tremurând mâna bonei, și cu glas nesigur o întrebam :

— La cine ne ducem, Celino ?

— Ți-am spus, la niște prieteni, ce locuiesc într'un castel ..

Perspectiva acestui castel măgulea vanitatea, mea — căci, trebuie s'o spun : eram un mic snob, fără să știu ! — și convenea dragostei mele de lucruri ciudate sau supranaturale. În mine se petrecea un fenomen : ceeace era aventuros în expediția noastră, atâta curiozitatea mea, iar umbletul pe dibuite și taina răspunsurilor Celinei nelinișteau sufletul meu fricos. Când zării că urcam, un deal destul de repede, am înțeles că luasem drumul spre orașul de sus. În ideile mele, cartierul ăsta singularic, unde creșteau ierburi printre trotuare, unde locuiau numai oameni bătrâni, în case vechi și posomorâte, îmi părea populat întotdeauna de personaje îndoelnice și bănuite de rea credință ; amănuntele astea îmi aprindeau închipuirea : poveștile cu vrăjitori și strigoi, povestite de Celina, îmi forfoteau în minte.

Eram cuprins de o teamă neînțeleasă. Vedeam casele ermetic închise mărindu-se, iar silueta mohorâtă a bisericii sfântului Ștefan înălțându-se de asupra coperișurilor. Mai rău a fost când am străbătut o ulicioară mărginită numai de zidurile grădinilor, de unde se iveau ramuri, aseme-

nea unor brațe întinse, gata să ne înșface. Ulicioara era întortochiată, plină de cotituri neliniștitoare, unde mi se părea că văd stafii umblând în toate părțile prin întuneric.

— Celino, murmuram înspăimântat, nu mai ajungem odată?

— Ai puțină răbdare, îmi răspundea dânsa supărată, vom ajunge peste un sfert de ceas!

Mă târa de mână, mai nervoasă încă, și sfârșii prin a o bănuși până și pe Celina. Mă gândeam în taină, că prea vorbea bine despre zâne și vârhovnici, ca să nu aibă legături cu ei, și că acum poate mă ducea la vreunul din aceste castele fermecate, ale cărui aleie fantastice mi le descriesese ea însăși, că sunt păzite de uriași și balauri. Imi repetam cu plăcere, împreună cu domnul Berloquin, că toate astea nu existau aievea, că vrăjitorii erau niște ghiduși, iar povestirile castelelor fermecate, niște povești bune să te facă să dormi de-a'n picioarele. Asta mă mai liniștea. Il socoteam pe domnul Berloquin un creier mărginit, dar în fond voiam să-mi distrugă himerele mele.

Ieșiram în sfârșit din interminabila ulicioară. Trebuia să urcăm o coastă, pe care vecinătatea copacilor o cufundă într'un întunec năprasnic; apoi ne-am văzut în câmpie. Un platou cu ondulații de păragini

pâcloase și vii, a căroră vițe noduroase atârnavă înegrite pe pământul înghețat, — se întindeau în jurul nostru, mărginite numai de fâșii de păduri. Și nu știu dacă la vederea acestui spațiu nepopulat, — cu desăvârșire deșert, — nu am regretat zidurile ocrotitoare ale ulicioarei întortochiate, plină de întunerec, unde, mai mult sau mai puțin, vecinătatea caselor îmi dădea o umbră de siguranță. Sub nehotărâta lumină a stelelor, cele mai mici lucruri luau înfățișări îngrozitoare. — Sub tufele de păducei, spinii agitați de vânt păreau că mișună ca niște arici enormi; tufișurile de mărăcini, răvășite ici și colo, păreau niște oameni, ce erau gata să s'asvârle asupra-ne, întocmai ca niște hoți cari cer „punga sau viața“. Instinctiv, mă înghemuii în fustele Celinei, care 'și grăbea mereu pasul, și care, poate, nu era mai liniștită ca mine.

În fine am ajuns lângă un zid albicios, din care se deschidea un grilaj respingător în formă de poartă. Bona mea se opri gâfâind.

— Aici e, zise ea atingând butonul unei sonerii ascunsă în zid.

Un sunet slab de clopot, răsunând în depărtare, mă făcù să tresar. Deodată parmaclâcul se desfăcù ca prin farmec.

— Intră mititelule, îmi zise Celina împingându-mă într'o alee învărtită, pe când poarta-grilaj se 'nchidea scârțâind greoi. Am mers prin tufișuri de copaci verzi,

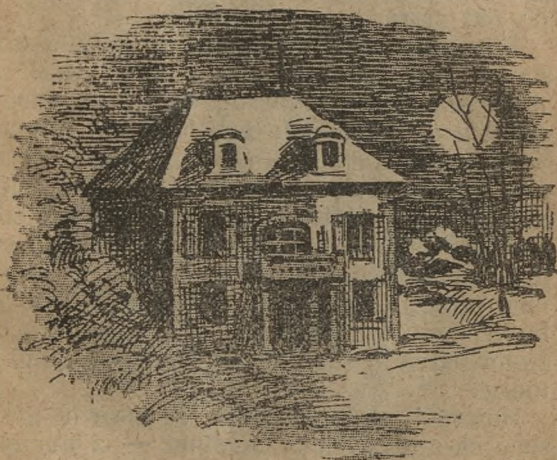
a căroră lungime de nepătruns, nu te lăsa să vezi la un stângen înainte-ți... Pietrișul înghețat scârțâia jalnic sub picioare.

Dădurăm apoi de-o poiană. În clipa aceea luna plină se iveaua de deasupra marginilor pădurii ce mărgineau câmpia, răspândind peste toată grădina o lumină albăstrie și prietenoasă, mulțumită căreia am observat sutimi de arbori acoperiți cu promoroacă, strălucind în atmosfera aburoasă. Imprejurul nostru, toate erau pe deplin investmântate într'o albeață de argint: pașiștile, basinurile, brazii înalți și ascuțiți. Locuința însăși, zărită din depărtare, avea o înfățișare ninsă. Luna, oglindindu-se în geamuri, le iriza ca pe niște blocuri de gheață. Acoperișul era alb, albe ciubucile cornizelor, albe treptele peronului: s'ar fi putut spune: un castel de zăpadă.

Cu ochii holbați, am rămas încremenit. Mă credeam transportat într'o țară feerică. Cugetam în mine: «Ce prost e domnul Berloquin, că nu crede în castelele fermecate!» Eu credeam, eu, și cu tărie, vă rog să credeți! M'așteptam să văd c'apare în pragul ușii, frumoasa cu părul de aur sau Piele de Măgar, investmântați cu haine argintii, ca luna. Mi o închipuiam de mai înainte, că vine să mă ia frumușel de mână, poftindu-mă cu glas de sirenă să trec în sala, unde se pregătise cina, în mijlocul strălucirii orbitoare a oglinzilor sclipitoare și a candelabrelor aprinse. Dar ușa nu se

deschise, nici o prințesă nu s'arătă în pragul casei de zăpadă.

Totuși, nu mă 'ndoiam o clipă, că eră castelul, unde veniserăm să cinăm. Mă îndreptai, străbătând pajiștea îmbrumată, spre peron — când Celina alergă după mine, apucându-mă de braț.

— Unde te duci? murmură ea cam speriată, acolo suntem așteptați!.. Ea îmi zise s'apuc la dreapta, spre o clădire umilită, cu acoperișul scund, ale căreia ferestre apăreau roșcate, în mijlocul tufișurilor. În

aceiași clipă, un glas la capătul cărării striga în besnă :

— Dumneata ești Celino ?

La răspunsul afirmativ al bonei, glasul reluă :

— Ei bine ! ai întârziat... Ai noștri s'au pus la masă... Intră repede, draguța mea, gerul pișcă urât,... și 'i mai bine în-casă, de cât afară!...

Bona mă târâ de mână, iar eu am urmat-o codindu-mă, până ce am intrat în tinda unei case modeste. ce mi s'a părut că este o locuință de grădinar. In sfârșit, spre marea mea desamăgire, intrarăm fără multe ceremonii, într'un fel de bucătărie afumată, cu plafonul scund, luminată cu opaițe. O jumătate duzină de bărbați și femei, îmbrăcați țărănește, ședeau în jurul unei mese lungi, pe care fumega — într'o farfurie — o mâncare cu sos negricios, ce-mi părea o supă făcută de vre-o vrăjitoare.

Hotărât ! nu cu prințesa, la care mi s'a spus că-s poftit, era să cinez — ci pur și simplu, cu slugile ei. In micul meu creier, snobismul meu copilăresc se deșteptă ! Mă umilea grozav faptul că n'am fost găsit vrednic să cinez cu stăpânii!... M'am simțit cu atât mai neîndreptățit, cu cât m'am despărțit de Celina... Fui pus lângă o bă-

trână fără dinți, care clătina mereu din cap, cu părul cărunt ieșind în șuvițe dezordonate de sub o broboadă de-o albeață indoelnică. Era prea de ajuns; înfățișarea

acestei fețe sbârcite, cu ochii sclipitori sub pleoapele 'nroșite. mă făcea să mă gândesc la răutăcioasa zână din «*Frumoasa din pădurea adormită*». Bona mea s'ășeză lângă un băiat voinic, cu barba neagră și

amintind silueta zărită la fereastra sufrageriei noastre. Avea o gură mare, ce lăsa să se vadă două șiruri de dinți puternici. Cu părul în desordine, cu barba mare și sprincenele dese, îmi făcea efectul unui căp-căun, și indispoziția mea se mări și mai mult. Bătrâna, ce tremura din cap, mă neliniștea și mai tare. Ea 'mi dădă o farfurie cu mâncare cu sos și începă să mormăe, fiindcă nu mâncam:

— Mănâncă, ștregarule! e mâncare de iepure. e bună!..

Dar numai vederea nasului ei încovoiat, a buzelor ei supte, îmi tăia pofta de mâncare. Citisem povești despre oameni prefăcuți în dobitoace, gustând din mâncăruri preparate de vre o vrăjitoare; și asta nu îmi dădea încredere. Din când în când aruncam câte o privire înspăimântată către Celina, dar ea nu se mai ocupa de mine. Iși păstră toată atenția pentru căp-căunul, de care nu părea nici decum îngrozită; — din contră, râdeau împreună. beau din acelaș pahar; ba mi s'a părut că zăresc cum uriașul bărbos își trecea câte odată brațul în jurul mijlocului ei. Pe măsură ce cina se prelungea, pleoapele mi se îngreuiiau; aveam o nespasă dorință să dorm, dar mă luptam voinicește, de teamă ca nu cumva bătrâna să se folosească de

somnul meu și să-mi joace vre-un renga drăcesc, ori să-mi vrăjească vr'un destin nenorocit. Spre marea mea mulțumire, masa se apropiă de sfârșit. Deodată ușa se deschise fără de veste, și o apariție albă îmi pricinui o astfel de orbire, că fui smuls cu bruscheta din puterea neînvinsului meu somn

— Ei! zise o fată ce avea aer de jupâneasă 'n casă, e domnișoara...

Da, eu sunt, răspunse un glas argintiu. Bună seara la toți, v'aduc desert.

III

Noua sosită, care m'a deșteptat într'un chip atât de plăcut, era o fetiță de nouă până la zece ani, îmbrăcată toată în alb. Eră înfășurată până sub bărbie cu o blană scurtă de capră de Thibet, din care — întocmai ca un trandafir de iarnă, — ră-

sărea o figură albă, cu păr blond, creț, buclat, presărat c'un strat subțire de p o-moroacă. Subțire, micuță, cu ochi lucitori de culoarea alunei, c'o gură disprețuitoare, îmi făcea impresia unei mici regine din feerii. Ținea în mână un coșuleț plin de fragi de seră, pere și cozonaci, și-l puse cu seriozitate pe masă. În dosul ei un fel de guvernantă, slabă și roșie, aducea două sticle cu vin spumos, „pentru a se bea în sănătatea domnișoarei“.

— E nepoata stăpânelor noastre, șoptea bătrâna fără dinți, sculându-se.

— Haide, faceți-mi și mie un loc! zise, cu glasul său limpede, alba apariție străbătând cu privirea cercul mesenilor; unde să șed?

Își fixă, curioasă, ochii luminoși spre mine și adause strecurându-se pela spatele scaunelor:

— Acolo, lâng'acest băețăș, care a venit să serbeze cu voi pe sfântul Nicolae!...

Cu toate că epitetul: „băețăș“, îmi amorțea amorul propriu, știind că eram tot atât de mare ca și aceea ce mi-l adresa—m'am simțit totuș foarte vesel, văzând că bătrâna îmi mută tacâmul, și că drăguța prințesă se instalează lângă mine.

Ea s'așează cu hotărâre, la stânga mea, își puse blana pe speteaza scaunului, trase

spre dânsa un șervet curat și dădú ordin guvernantei să împartă desertul.

— Nu ești de aicea, mă'ntreabă ea, cine te a adus ?

Am arătat printr'un gest pe Celina, care ședeà în fața noastră.

— Celina, prietena cărbunarului Iustin. E rudă cu d ta ?

— Nu, i am răspuns înțepat, Celina 'i bona noastră... Tată meu e inspector silvic.

Declarația aceasta nu părú că produce impresia ce-o așteptam.

— Cum te numești ?

— Raul... Raul Laignier... Dar d ta ? o întrebai.

— Eu ? Frida.

— Un nume frumos.

— Găsești ? E numele mamei, care erà germană... Ea 'i moartă !...

— A mea, de asemeni e moartă, mărturisii eu socotind c'această asemănare de situații o va mișcă.

Dar ea păstrà tăcerea ; dup' o clipă 'i zisei :

— Al tău e castelul ?

— Care castel ?

— Cel ce l'am văzut, când am venit aici...

— A !... răspuse ea râzând, Salvanches ?

Nu, e casa mătușelor mele, domnișoarele de Koeler... Eu locuiesc aici, cât timp călătorește tata în Alsacia... Dar de unde și

până unde ți-a venit să zici că Salvanches e castel?

— Pentru că ai aerul unei prințese, replicai, privind'o cu admirație.

— Adevărat? exclamă ea măgulită, și fiindcă guvernanta turnase două degete de vin în paharele noastre:

— Ei bine, îmi zise ea ridicându și paharul, prințesa îți ordonă să bei în sănătatea ei.

Ciocnirăm și golirăm paharele râzând. Vinul scânteetor, cu care nu eram obișnuit, mă făcu să fiu vesel și expansiv. Incepui s'o întreb mai cu seamă:

— Unde ne aflăm acum?

— În casa grădinarilor noștri.

— A! și bătrâna cea fără dinți, care ședeà lângă mine mai adineauri, nu crezi să fie vre-o vrăjitoare?

— Ei, asta i! exclamă ea cu un zâmbet încântător.. Cine? Mama Chifandel? E bunica grădinarului... Ce ai dumneata, de ei casele drept castele, fetele drept prințese, iar grădinăresele drept vrăjitoare? E nostim de tot, vorbești tocmai ca 'n povești!..

— Dumneata nu crezi în zâne?

Ea își înălță capul blond, în al cărui păr ca aurul palid, promoroaca topită împrăștiase câteva picături; își luă o mutră gânditoare și-mi răspunse:

— Cred și nu cred! Intr'o seară, după ce citisem «Pasărea Albastră» m'am dus în fundul grădinii și am strigat: «dacă există vre-o zână, să mi s'arate! Una! două! trei!»

N'a venit nimeni... E drept că-mi eră nițel frică și, cum se'noptă, am fugit fără să mai aștept răspuns.. Se poate că pe urma mea să se fi ivit zâna!

Pe când grăiam, ceilalți se sculară dela masă și se'ntrebau cum să ne găzduiască — pe mine și pe Celina.

— Ba zău! exclamă grădinarul, Celina să se culce cu cumnată mea, iar pentru domnișorul, se va face un pat în odaia bunichii.

Auzind propunerea, făcui o mutră atât de speriată, încât Frida ghici numai decât scârba mea.

— Nu, zise ea poruncitor, Raul va dormi la noi astă noapte. Nu-i așa „Fraulein“? s'adresă ea institutoarei. Il voi conduce la mătușele mele, ne-am înțeles!

Oferța 'mi plăcea prea mult, ca să mai fac fașoane.

Celina, și ea, nu făcui nici o obiecție. Dădū pachetul meu de noapte guvernantei, mă'nvălui în manta, mă'mbrățișă, recomandându-mi să fiu cuminte și mă lăsă să plec în tovărășia Friedei și a zisei „Fraulein“. Furăm curân 1 afară.

Am văzut din nou apărând printre arbori și cer, albă peste tot, casa pătrată cu acoperișul de ardezie, pe care mă'ncăpățânasem s'o numesc castel.

— Înțelegi, îmi șoptea Frida cu glas protegitor, pe când umblam pe prundișul ce

scârțâia, am ghicit că nu-ți convenea să dormi în odaia „vrăjitoarei“, și mi-a fost milă de dumneata... Vei avea, desigur, un pat mai bun la mătușele mele.

Cât despre mine, eram răpit de plăcerea că umblam alături de dragălașa printesă, — îmbrăcată în blana ei de ca-

pră, — și mai puțin de plăcerea de a dormi în castelul ei. Urcai totuș scările peronului cu o neliniște neînțeleasă. nefiind tocmai sigur de primirea ce mi o rezervau mătușele sale.

„Fraulein“ împinse ușa vestibulului spațios și rece, unde ardea un opaiț ce aruncă o lumină șovăelnică în mijlocul unui cerc de umezeală; apoi ne introduse într'o încăpere spațioasă, îmbrăcată cu lemnării de culoare închisă, insuficient luminată de o lampă cu glob cu lustrul șters, așezată în fund pe un gheridon înalt în formă de tripied.

Un amănunt îmi atrase atenția numai decât: afară de căminul larg, în care ardea un foc de buturugi, camera mai eră încălzită de o sobă grea de faianță, ce s'auzeă duduind într'un colț. Acest lux de încălzire, foarte neobișnuit la noi, îmi făcù impresia că mă transportasem într'o țară străină și, ceea ce-mi desăvârși iluzia, fu răsunetul unei limbi guturale, necunoscută mie, de care se serveau cele trei persoane, ce se mișcau în jurul lămpii.

Cea mai în vârstă ședeă pe un fotoliu îmbrăcat, înaintea unei mese de lucru, ocupându-se cu depănatul unor jurubițe de lână colorată. Era de o rotunzime înflori-toare, aveă o bărbie puternică, obrații ru-

meni, o frunte pătrată și, de sub o bonetă de pânză brodată, ieșeau două cozi de păr cărunt.

A doua ședeă în fața ei; înaltă, răsărită, pe ochi aveă ochelari cu coarde de argint, aveă pe cap o bonetă de dantelă neagră, peste păru-i cărunt — și oferea, mai slab

însă, aceleași trăsături colțuroase și aceiași față pătrată și grosolană. Citeă, aplecată puțin asupra cărții; lumina lămpii lumina deslușit lungărețul ei profil cavalin. Imprejurul lor se tot foia o servitoare bătrână, purtând pe cap boneta rotundă și căptușită a Lorenelor Germane, care, văzută de la spate, seamănă cu o găleată.

Târât de Frida, înaintam cu teamă spre această treime de femei ciudate, privind înspăimântat lemnăria întunecoasă, pe care portretele familiei, solid agățate, s'alinau în penumbră; în față într'o cușcă de sârmă, un papagal adormit într'un picior se deșteptă pe neașteptate și ne salută cu o cloncăneală ce s'aseamănă cu zgomotul unei încuitori stricate.

Un covor întins pe pardoseală înăbușea pașii noștrii; în aerul supra-încălzit plutea un miros de bere amestecat cu exalații de cartofi copti în cuptor. Când apărurăm din întunec, doamna cea groasă își întrerupse depănatul, cititoarea ridică fruntea, iar servitoarea mormăi în dialectul ei:

— Jesus Maria und Ioseph, was ist es?

— Frida, drăguța mea, zise la rândul ei cu puternic glas alsacian, cea care depănă lâna, pe cine ne aduci?

— Tușă Odilo, răspunse mica prințesă, un băiat care a cinat cu bona lui la Chi fandel... Se numește Raul Laignier!...

— Laignier, murmură doamna cu ochelari, tatăl lui nu-i inspector silvic?

— Da doamnă, răspunsei la rândul ei, tata e inspector silvic...

— Ho!... și cu ce scop a venit acolo bona asta? întrebă doamna cea groasă...

— A venit să cineză cu „Schatz“ ul (dră-

guțul) ei, cărbunarul Justin — și cum tatăl lui Raul e în călătorie, a luat pe băiat cu dânsa.

— Hm! mormăi mătușa Odila, încredințează copiii pe mâna servitoarelor... Sunt foarte bine păziți! Ei, adaugă ea adresându-se nepoate-si, ce vrei să facem cu băiatul ăsta?

— Trebuie să-i dăm un pat la noi. Voiau să'l culce'n odaia mamei Chifandell și asta nu-i convenea de loc..

— Înțeleg, întrerupse cititoarea cu un zâmbet, ș'atunci tu Frido i-ai oferit ospitalitatea noastră?

— Da, mătușă Gertrudo!..

Amândouă mătușele începură să vorbească în acea limbă sălbatecă, ce semăna cu limba vrăjitorilor, și care am aflat mai târziu că era germana Dădură mai apoi câte-va ordine unei servitoare, care, aprinzând o lumânare, dispăru. Dialectul lor sălbatec, ciudata înfățișare a celor două stăpâne ale castelului, aspectul odăei mari, prost iluminată, unde portretele păreau că privesc pieziș, unde papagalul deșteptat de-a binelea, se legăna pe picioare țipând jalnic în același dialect: *Guten Abend!* (Bună-seara); toate acestea 'mi păreau farmece. Înțelegeam acum că Frida, trăind în so-

cietatea acestor domnișoare, nu putea fi departe de punctul de a crede în existența zânelor. Ea însăși, în ochii mei, era cea mai adorabilă și gingașă zână, ce putusem visa ! În întunecosul și ciudatul decor al acestei încăperi înalte, abia luminată, mica și alba ei ființă apărea argintie și vapo-roasă, ca o rază de lună. S'ar fi zis că piciorușele ei îmbrăcate cu pantofiori brodați cu alb, de abia atingeau solul, și mă miram că nu văd aripi pe umerii ei. Părul ca aurul palid, încrețit și 'ncârlionțat, făcea o aureolă bălăe în jurul feței sale luminoase, în care străluciau doi ochi mari sub o frunte voioasă. Un zâmbet, și indulgent și disprețuitor, ridica colțurile buzelor ei roșii. Ședea lângă mine ca și cum m'ar fi protejat ; părea distrată și atinsă de încurcătura timidității mele.

— Înaintează puțin, să te văd, îmi spune cea mai mică dintre domnișoarele Koeler, îndreptându-și ochelarii.

M'apropiai cu teamă ; bătrâna domnișoară m'apucă de braț și mă 'ntoarse în lumină, examinându-mă din cap până 'n picioare.

— Are mutră plăcută, murmură ea, și promite să semene tatălui său, care, zău că e, un bărbat foarte frumos. Ar fi fost păcat să l fi lăsat să răcească în locuința mizerabilă a grădinarului... Are niște

ochi inteligenți... Ți place lectura, mititelule ?

— Da, doamnă...

— Și ce citești acasă ?

— „O mie și una de nopți, Castelul zănelor”.

— A! foarte bine, zise ea, fără îndoială mulțumită de răspunsurile mele. Măine dimineța, pe când Frida și va face lecția de canto, îți voi împrumuta o carte frumoasă cu ilustrații.

În acest timp, servitoarea se întorsese aducând lumânări și vorbea cu cea mai în vârstă dintre mătuși.

— E timpul să se culce... Are băiatul tot c'ei trebuie peste noapte ?

— Da, domnișoară, răspunse institutoarea

— În cazul acesta, repede în pat ! După ce se va culca să'i dai un șodo !...

Frida se duse să îmbrățișeze pe mătușile sale. Domnișoara Gertruda de Koeler, care părea că mă simpatizează, îmi spuse după ce primise sărutările nepoati-si.

— Hai mititelule, îmbrățișează-mă și tu !

Mă executai ; dar domnișoara cu ochelari avea bărbia păroasă, firele-i îmi înțepau obrajii, în cât mărturisesc că nu găsiam nici un farmec în îmbrățișarea aceasta. Domnișoara Odila se mărgini să mormăe : „Noapte bună, băiete..... Somn

ușor !“ Fără să mai aștept altceva, m'am grăbit s'o urmez pe Kate, servitoarea care aprinsese lumânările. Ea mergea înaintea noastră pe o scară largă, ce ducea la catul întâi. Când furăm în gang, Frida și guvernanta o luară spre dreapta, iar Kati mă introduse într'o cameră mică, cu perdelele lăsate. Ea 'mi arătă patul, a cărui plapomă era desfăcută ; scoase de sub el caloriferul cu cărbunii arzând încă.

— Pat' est destul bun'ncălzit ; — poți să te desbraci singur, tomnisorule ? mă 'ntrebă în dialectul ei.

La răspunsul meu afirmativ, dispăru ; apoi se întoarse după un sfert de oră, cu un șodo fierbinte, și mă găsi în pat, învelit în plapomă până la gât.

— Acum trebui să bei asta, șopti ea întinzându-mi ceașca.

M'am supus ; am înghițit șodoul, pe care l'am găsit plăcut... Kati luă lumânarea și îmi zise : Gute Nacht ! (noapte bună !)

Patul era plin de o căldură plăcută ; cearșafurile miroșiau a rădăcină de stânjinei. Am adormit curând, dar somnul meu a lost neliniștit de visuri fantastice. Vedeam în juru'mi pe mătușa Odila, pe mama Chifandel și papagalul scăpat din cușca lui. Doamna cea groasă, cu bonetul drotat, îmi striga, aruncându-mi o jurubiță de lână : „Să

'mi ajuți să depân lâna asta... cată să te
ții bine! căci de nu, de fiecă fir, ce 'l vei
scăpa, papagalul îți va da o lovitură cu
ciocul peste deget!» Jurubița nu se mai
sfârșia și aveam o spaimă de moarte, să

nu scap cumva vr'un fir. In acest timp,
mama Chifandel mă privea ponciș; gura
ei fără dinți schimonosea un zâmbet rău-
tăcios, iar papagalul chicotea: Are să scape
firul! „ha! ha! ha!“ Apoi apărea, pe ne-
așteptate, Frida, scoborându-se prin fereas-

tră, asemeni unei raze de lună; ea suflă peste lâna încurcată, care se prefăcu în caer de mătăasă palidă-aurie; cele două bătrâne cu papagal cu tot, se risipiră ca un fum. Auziam glasul cristalin al Fridei, murmu-

rându-mi: „Sculul de mătăse, făcut din părul meu, când va fi depănat tot, ne vom căsători amândoi!”.

A doua zi m'a deșteptat zgomotul înăbușit al broaștei de la ușă, săltată încetișor

și cum, printre transparentele străpunse de găuri în formă de inimi, străbătea lumina trandafirie a zilei, am recunoscut pe Kate, care aducea pe o tavă dejunul de dimineață. Un miros plăcut de cafea cu lapte și pâine prăjită m'aduse la realitate.

— Ponșur, zise Kati, punând tava pe masa de noapte, ai tortimit pine, tomnișorule?

Trase perdelele, ridică transparentele deschise fereastra și astfel văzui că erăziua mare. Pe cerul senin răsărea soarele — un soare palid de iarnă.

Pe când sorbiam cafeaua cu caimac și cozonac cu unt, servitoarea se duse să'mi aducă apă caldă, și se trudea, în băiguiala ei — jumătate germană, jumătate franceză — să mă facă să 'nțeleg că eră vreme să mă scol. Nu m'am lăsat rugat multă vreme; nă dădui jos din pat și procedai cât am putut mai bine, la facerea toaletei mele, care nu'mi

luă multă vreme, căci eram deprins să mă 'mbrac singur... Ş'apoi mă zoriam s'o văd pe Frida.

Indată ce m'am îmbrăcat, mă încume-tai să ies afară.

Un sunet ascuțit și slab de clavecin se auzea dintr'o odaie din capul gangului. Emisiunea notelor cristaline era însoțită de monduța unui glas limpede, ce cânta notele Imi amintii de invitația domnișoarei Gertruda și m'am îndreptat spre ușa camerei, de unde își lua zborul notele

— Herein! răspunse o voce femeiască.

Mi-am închipuit că 'nseamnă «intră» și, fără multe fasoane, am apăsat clanța și am intrat în odaie

Un foc de butuci de stejar strălucea în cămin. Nu departe de fereastră, întoarsă cu spatele, domnișoara Gertruda de Koeler, într'o lumină de casă, de merinos albastru deschis, cu fișul de dantelă înodat ca o cravată, făcea game, pe când Frida îmbrăcată în rochie de flanelă albă, cu părul împrăștiat pe umerii plăpânzi, ședează în fața unui caet de muzică, pus pe un pupitru, și cânta notele.

La scârțâitul ușii în balamale, se în-

toarseră amândouă : Frida, zâmbitoare, îmi făcù un semn prietenesc cu capul.

— Tu ești, mititelule ! exclamă domnișoara Gertruda,... cred că ai dormit bine în patul acela mare... Acum îți voi împrumuta cartea, de care ți-am vorbit.

Se duse să deschidă biblioteca cu geamuri, de unde luă un volum în 8°, legat în piele de vițel, pe care mi-l dădù. Era *Estela și Nemorin* al d-lui de Florian, cu numeroase stampe în text.

— Șezi colea, îmi zise ea,... și stai liniștit lângă foc,... distrează-te citind dar să nu te urnești până la sfârșitul lecției !

M'am supus. Înainte însă de a începe lectura, am privit cu curiozitate interiorul camerei. Era veselă, situată la sud, tapetele de hârtie cenușie, ale cărei deseme reprezentau scene din La Fontaine. Perdele patului și ferestrei, stofa fotoliurilor Ludovic al XVI-lea din stofă de Jony, reproduceau aceleași subiecte ca și hârtia tapetelor. Biblioteca de palisandru, împodobită cu aramă, erà tixită cu cărți și caete de muzică, cu legături antice. Pe prichiicul sobei, două vase de flori artificiale întovărășiau un grup de faianță pictată, înfățișând o alegorie a celor patru elemente. Oglinda, încadrată în lemn sculptat, isprăvea, sus, printr'o bucată de zid,

Între cele două ferești, și se vedeau pe el pictate o păstoriță trandafirie păzindu-și oile, și păstorul, cântând din fluer lângă dânsa, la umbra unei sălcii albastre. Decorul acesta din vremi trecute se armoniză de minune cu muzica ce auzeam.

Mă distram privind stampele volumului *Estela și Nemorin*, al cărui text l'am parcurs. În ori ce altă clipă, povestea asta cu poezii sentimentale m'ar fi fermecat, fără dor și poate, — dar în acest sfert de

oră eram preocupat și dădeam cititului meu prea puțină atenție.

Admiram grația Friedei, expresia chipului ei delicat; mă delectam ascultând notele ce se nălțau de pe buzele întredeschise, și asta ajungea să mă facă să uit ceasurile...

Cu un vesel avânt, mica prințesă veni să se așeze pe un taburet, alături de mine. Lecția se isprăvise.

Încălzindu-și degetele la para focului, Frida se înturnă spre domnișoara Gertruda, care mai ședea încă înaintea clavicinului, și îi zise lingușitoare:

— Acum, mătușă mare, cântă-ne și tu ceva! .

Bătrâna domnișoară, vădit măgulită, luă un caet de muzică, îl foileță, apoi degetele ei, alergând pe clape, modulară o riturnelă; suspină și, cu glasul puțin tremurător, foarte plăcut și nimerit, ea cântă:

O Valoe în focul dorinței pătimase,
 Aleanul ți-l alină în brațele-mi gingașe...
 O, vino, fericirea pe buzele-mi să bei, —
 Iubirea s'oglindește întregă 'n ochii mei....
 O, da... se oglindește întregă în ochii mei !..

Glasul ei tremurător avea gunguneli de turturică. Sunetele armonicei clavecinului picurau ușoare, adăugând un nu știu ce de înduioșare și dulceață acestei poezii ofilite, din vremuri vechi O lânchezeală tainică mă cuprinsese, ascultând cuvintele pricepute pe jumătate, ce-mi gădilau inima ca o desmierdare. Am închis pleoapele, închipuindu-mi că însăși Frida îmi vorbea despre gingășia ei, invitându-mă să citesc în ochii căprui. fericirea mea Am deschis repede ochii: ea zâmbea cu plăcere, și bătea din palme strigând:

— Încă tușico, încă!

Bătrâna domnișoară nici nu aștepta mai mult.

Muzica asta de altă dată îi amintea — fără îndoială — vremile tinereții sale; timpurile când, ca și Frida, avea părul blond și purta rochii albe. Deșira, pentru noi, un șirag prețios de amintiri, romante sentimentale, arii de operă, ce au fost la modă, cu patruzeci de ani în urmă:

El mâna-mi ia — și-o strânge
 Cu-atâta dor c'o frânge !..

Sau :

Păstorul prins de dor
Sta trist și gânditor,
Cântându-și jalea amară
In freamătul de seară...

In fie care din aceste arii, mai răsunătoare erau cuvintele de dragoste. Muzica îmi înflăcăra mintea, mă îmbăta. In închipuirea mea, tare excitată, vedeam decorul din odae întinerind, reînflorind; mi se părea că aud suspinând fluierul fercheșului păstor de sub sălciile, de pe zidul dintre cele două ferestre; îmi părea că păstorița însăși avea priviri primăvăratice ca ale Friedei și se confunda cu ea.

Aș fi rămas multă vreme stăpânit de farmecul acestui vis, dacă Kati, intrând pe neașteptate, n'ar fi vestit că masa-i gata. Orele de dimineață se scurseseră ca un zbor de rândunică, și, când ne ridicăm toți trei, ca să ne ducem la masă, ne-am dat seama de scurgerea timpului, auzind ceasornicul din vechiul turn bătând amiaza

Fața de masă era pusă în sala cu lem-năria închisă, unde fusesem introdus seara trecută, și care servea de sufragerie și vorbitor. Soarele de Decembrie, strecurându-se printre geamurile înghețate, schimba înfățișarea acestei încăperi, care în ajun îmi

păruse atât de neplăcută. Sub lumina amiezei, papagalul, culegând semințe de cânepă în cușca lui rotundă, îmi părea aproape amabil și bun. Domnișoara Odila de Kœler, chiar și dânsa avea o figură mai puțin autoritară, mai înveselită. Când ne-am așezat la masă, ea se sculă în picioare și rosti în franțuzește un fel de rugăciune, apoi, ridicând capacul castronului de supă, distribui fie căruia o ciorbă, care răspândea un miros puternic de scorțișoară.

Lista de bucate era îmbelșugată — dar mâncările ce-o compuneau aveau o ciudățenie, face făcea să-mi piară pofta de mâncare. Varza acră garnisită cu cărnați foarte gustoși; găluștele plutind într'un sos alb; șunca cu dulceță, erau pentru mine mâncăruri ca și necunoscute, pe cari le atingeam cu multă neplăcere. Eram de altfel numai eu de părerea asta, căci Frida și cele două domnișoare mâncau din toată inima bucatele Alsaciene, și îi se păreau gustoase.

Aceste domnișoare de Kœler, erau de loc din Alsacia de jos. Fratele lor, bunicul Friedei, ocupase alfă dată, în orașul nostru, o înaltă poziție administrativă; ele veniseră să șadă cu el. După moartea lui, au continuat să locuiască cu nepotul lor în casa de la Salvanches, unde au a-

— dus datinele și felul de a trăi din provincia lor. — Frida, crescută de ele, împărtașia — firește — gusturile lor, și se mira văzându-mă așa de puțin ispitit de bucătăria mătușelor ei.

Nu ți-e foame? mă întrebă ea.... E foarte bună mâncarea ce mi se servește!

Atunci ca să nu-i mai displac și ca să nu scad în stima ei, mă sforțai să înghit, tot ce mi se punea în farfurie, dar mâncam fără plăcere. La desert, din fericire, o plăcintă cu un fel de dulceată, mă împacă cu lista de bucate. Un vin alb, cu care o stropiam, înlocuia cu folos berea și îmi descleștă limba.

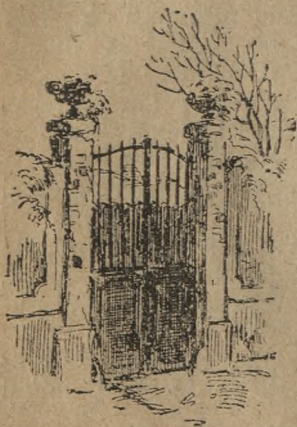
Mulțumirea mea n'a fost desăvârșită, de cât atunci când, sculându-ne de la masă, tașa Odila ne zise cu glasul ei gros și gutural:

— Acum copii vă dau repaos! Imbrăcați-vă bine și duceți-vă de vă plimbați în grădină.

Imi îmbrăcai mantaua, Frida se'ncotoșmă cu blana fei de capră de Thibet, și iată-ne plecați!

Afară soarele lucea luminos, dar nu încălzea pe ajuns, ca să topească ghița de pe pajiști. Pământul scârțâia sub picioarele noastre; afară de câteva tufe de tran-

dafiri de iarnă, toate tarlalele erau absolut înghețate. Printre straturile de flori nu se vedea, decât trandafirii înveliți în paie, ori scheletele arbuștilor încărcăți de promo roacă. Am hoinărit, nu tocmai veseli, de a lungul aleelor chenărite cu cimșir. Am ajuns într'un loc complet împădurit, unde copaci

înalți — de pădure bătrână, își înălțau în văzduh trunchiurile svelte și ramurile acoperite cu mușchi. Această pădure, cu pământul îmbrăcat cu ederă și mușchi, se n t i n d e a pân' la hotarele proprietății, pe care o înconjura un zid vechi, pântecos, ce amenința să cadă'n ruină. O muchie a

zidului se cam năruise; pe deasupra pietrelor rostogolite se zărea o cărare de-a lungul zidului în partea exterioară, ce se perdea între vii.

— Nu ți'i teamă, c'ar putea să intre hoții prin gaura asta, și să vie la voi? o întrebai pe Frida.

— Mai întâi, îmi răspunse ea cu un aer de vitejie, nu mai există hoți, ș'apoi avem niște câini, cari păzesc bine noaptea !...

Răspunsul acesta hotărât o măria și mai mult în ochii mei; am privit'o cu admirație Mergând înaintea mea, dânsa continua să s'afunde în pădure. Am ajuns la o poiană formată de un perete de platani puternici, a căror coajă netedă, ridicându-se în plăci apărea când cenușie, când verzue ca pielea unui șarpe În mijloc se înalța basenul unei fântâni secate, cu o statuie de piatră în mijloc, reprezentând o nimfă ce răspândește apă în jurul ei. Apa nu mai curgea, dar stalactite subțiri, de gheață, străluceau atârinate de buzele vasului și de degetele naiadei.

— Această poiană, e plimbarea mea favorită. De aici am strigat de trei ori zâna, ce nu mi a răspuns... Incearcă și d-ta, poate vei fi mai norocos!..

Ea s'aplecă pe marginea basinului și subțiratică'i formă albă se desemna cu fineță pe zidăria înverzită'a fântânii. Ramurile încrucișate ale platanilor scuturau un praf înghețat de chicindă de părul ei ondulat, pe genele ei lungi, între care străluceau straniu ochii de culoarea alunei. Eră atât

de frumoasă și atrăgătoare, încât, cu totul fermecat, i-am strigat apropiindu-mă de dânsa :

— Dumneata ești zâna, și n'am nevoie să mai chem alta !..

— Ii luai mâna și i-o strânsei, ca în romanța domnișoarei Gertruda de Koeler: „cu focul dorinței pătimase“, așa încât căldura strângerii mele deveni comunicativă... Răsbite mai adineauri de frig, mâinile noastre ardeau acum. Un moment am rămas față 'n față, tăcuți și zâmbitori, apoi degetele Fridei strânseseră cu mai multă tărie pe ale mele :

— Iute ! iute ! zise ea trăgându-mă de mână.

Fără să știm de ce, fără să ne putem explica turburarea noastră, o luarăm la fugă pe-o alee dreaptă, ducând afară din pădure

Frida nu se opri decât când ajunserăm de cealaltă parte a grădinii, unde scânteia la soare o seră mare de sticlă. Intredeschise ușa serei și mi zise :

Vino să-ți arăt florile noastre !..

De 'ndată ce am pătruns sub spațiul de sticlă, de unde răsărea o lumină puternică fui cuprins de o jilăveală înăbușitoare. In toate părțile, pe polițe se aflau o mulțime de plante ce mi erau aproape necunoscute.

Palmieri mărunți își desfășurau lujerele în formă de evantai, portocali încărcăți de flori și fructe verzi, heliotropi cu miros de vanilie, trandafiri galbeni se deschideau, nepăsători de frigul de afară, ce făcea să crape și pietrele. Frida mă conducea pe cărarea îngustă, lăsată între polițele înverzite. Cu totul mândră de știința ei, îmi numea chiar plantele, pe cari le cunoșteam:

— Acesta de aici, cu cornete lungi albe se numește *Datura*... Nu'l atinge, e otrăvicios! jos colo, planta 'nflorită, pembe, dintre spini, e un cactus... Uite mirt, uite mimoza. Privește!

Atinse cu vârful degetelor nodurile plantei, foile înaripate s'apleacă încetșor, și se lipiră de tulpină. Am deschis ochii mari și, mai mult ca ori-când, începui iarăș să cred în puterea ei de zână.

La capătul serei, copăcei și liane acățătoare formau un fel de cuib, în întregime împodobit pe dinlăuntru cu o brazdă de capilare și saxifrag; deasupra, numeroase oale cu toporași de munte își lăsau florile pembe sau roșii ca și carminul, asemenea unor glugi ridicate, s'atârne 'n jos.

Dintr'o săritură, Frida se ghemui în acest cuib căptușit cu verdeață, de unde albeața'i dezăpadă apărea și mai strălucitoare. Dintre gene, ea'i strecură o privire vrăjită,

apoi. c'un zâmbet de regină și un gest poruncitor, murmură arătându'mi nisipul fin, ce se 'ntindea sub picioarele mele :

— Stai jos acolo !..

Ingenuchiai supus, cu fața spre dânsa, ca înaintea unui idol ce'l adori Pierdeam pe nesimțite noțiunea realității. Parfumurile plăcute și doritoare de care era plină sera, mi se urcau la cap și mă îmbătau. Sub influența asta, muzica dragostei și cuvintele

dulci ce le auzisem dimineată îmi reveneau în minte și se confundau cu răsuflarea florilor, pe cari le respiram. Ochi mi s'ațintiră pe figura delicat'a Fridei și nu se mai puteau deslipi. Un amestec de adorație și duiosie, îmi aplecă fruntea îngreuiată și'mi pusei capul pe genuchii drăguței prințese, bâiguind :

— Frida, te iubesc... Te voi iubi mereu !
Vrei ?

Mi-atinse cu mâna părul, și'mi răspunse cu seriozitate :

— Da, vreau .. Vei fi prietenul meu bun, după cum Justin e S„chatz“-ul Celinei d-tale.
Incercai o negrăită bucurie, simțind dege-

tele desmierdătoare ale Fridei pe părul meu. Nici nu mai suflam. Extazul meu dura de o minută, când fui deșteptat în chip grosolan, de sunetele unui glas neprietenos, care venea din celălalt capăt al serei. In-torcându-mă, zării în penumbră forma de-șirat'a „Fraulein“-ei.

— Frida, zise ea, iată un sfert de ceas de când te caut! Ce faceți aici? Știi bine că nu'i voe să intri aici... De almintrelea, acest băiat nu 'i un tovarăș de joc pentru tine și ai de învățat toate lecțiile!

Ea s'apropiase; Frida codindu-se, eși din cuibul său. „Fraulein“ o lăsă să treacă înainte și astfel ieșiră din seră. Pe drum fui foarte surprins, văzând că ziua se sfârșea. Ce repede trecuse vremea!

In vestibul găsit pe Celina pe-o bancă, mă aștepta... Voiam să mă 'ndrept spre Frida, ca să'i spun adio, dar neînduplecata guvernantă o împinse într'o cameră, ce servea de sală de studii și, când ușa se deschise și se 'nchise la loc fără milă, abia am mai avut timp să întrevăz silueta albă și bu-cléle blonde, ale drăguței mele prietene.

Ca răsplată, Celina mă duse 'n sufrage-rîe, unde trebuia să mulțumesc domnișoa-relor de Koeler, pentru ospitalitatea lor. Ședeau amândouă la locurile favorite, inde-

letnicindu-se în acelaș fel ca și 'n seara trecută. Domnișoara Odila depăna veșnicele'i sculuri de lână, iar domnișoara Gertruda citea lângă lampa aprinsă.

— Haide!... bună seara, băiete dragă... fii cuminte! îmi zise cea mai mare.

— La revedere, mititelule, adăugă Gertruda, bătându-mă ușor peste obraz. citește mereu, și spune'i tatălui tău complimentele noastre!

Kati dădu Celinei pachetul meu de noapte. Din fundul cuștei, papagalul mă salută cu sălbatecul său *Guten Abent*; apoi, după o pltimă plecăciune, părăsirăm camera. Străbătând vestibulul, am aruncat o privire tristă spre ușa sălii de studiu, de unde auzeam pe «Fraulein» bolborosind o lecție de germană.. și totul s'a isprăvit.

Câte-va clipe mai târziu, străbăteam drumul spre poartă; m'am mai întors odată să contemplan castelul învăluit în promoroacă, unde locuia Frida.

De data asta, nu ne-am mai întors singuri. Justin, căpcăunul cu dinții albi, ne însoțea. El dădu bonei brațul și, am observat că de câte ori treceam prin locuri mai întunecoase, săruta obrajii Celinei, care nu părea să se supere. Eu, nici atât!.. Duiosia mea pertru Frida mă făcea îngăduitor și, auzind murmurul sărutărilor

cărbunarului, regretam că nu mă folosisem de singurătatea serei, și nu sărutasem pe mica prințesă.

Justin ne părăsi aproape de casă. O găsim tot așa de liniștită de bine închuiată, ca și la plecare.

— Știi, îmi recomandă din nou Celina, aprinzând lumânarea, nici o vorbă tatălui tău! O să ne certe pe amândoi, iar eu pot să fiu dată afară.

IV.

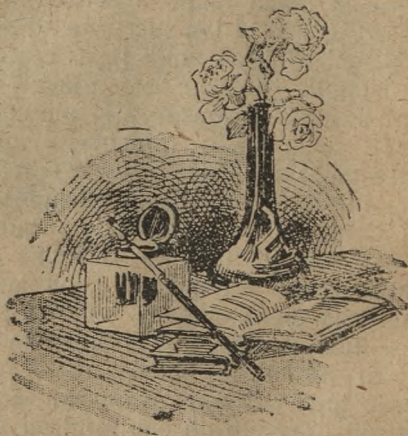
Pe măsură ce înaintăm în viață, ne desvătăm de a mai citi în sufletele copiilor, Din cauza asta cea mai mare parte dintre părinți, nu par, cât de puțin, a se îngriji că băiețașii sau fetițele lor, încearcă în chip primitiv, dorințele și sentimentele de dragoste, ce neliniștesc sufletele oamenilor maturi. N'ar avea decât să și dea socoteală de starea psihologică a progeniturilor

lor, să-și aducă aminte de tot ce simțeau ei înșiși, în al zecelea an al lor. Dar... toți suntem predispuși să gândim, că noi am fost creaturi excepționale, și că, ce ni s'a întâmplat nouă, nu se poate întâmpla altora. Ba mai mult, dacă une ori părinții noștri simt vr'un sentiment oarecare izbucnind în inima lumii acesteia mici, se mărginesc a râde și iau lucrurile drept copilării. Pentru copii, nu'i însă copilărie: visele, ispitele, chinurile sau plăcerile lor, sunt tot atât de serioase ca și ale noastre, și iau, în ochii lor, o importanță tot atât de mare ca și propriile noastre emoții.

M'am întors acasă, foarte îndrăgostit de Frida. Drăguța nepoată a domnișoarelor de Koelor ocupa în chip despotic toată cugetarea mea. Vedenia ei albă nu mă mai părăsea de dimineață până 'n seară. Amorul meu, e drept, se hrănea în mare parte din amintirile citirilor mele, iar închipuirea juca cel mai mare rol. Dar nu era numai dragoste de cap, — intrau și alte elemente. Frida mă sedusese. nu numai prin chipul romantic în care-i făcusem cunoștința, ci chiar prin frumusețea chipului, prin grația purtărilor, prin flacăra zâmbitoare a ochilor ei frumoși. Rămânând cu desăvârșire curată, duioșia mea nu era lipsită de-o inconștientă senzualitate. Eram

cuprins de o dorință nelămurită, s'o strâng în brațe, să-i sărut obraji de un roz-palid, asemeni unor flori de măciș.

Turburat cum eram din cauza acestor senzații cu totul noi, își închipse ușor ori cine c'a doua zi "am fost foarte puțin atent la lecțiile d-lui Berloquin.

Omul acesta evlavios și țănoș, cu fălci puternice și ochii rotunzi ca niște bile, sosi exact la unu după amiază, învălit tare într'un conțeș lung și jerpelit, cu o vestă neagră, încheiată până sus, plină toată de tabac. S'așeză liniștit pe un fotoliu de

paie, după ce-și ridicase cu îngrijire pulpanele antereului, pe cari le așeză pe genuchi, luă de pe masă o carte și mă înștiință că vom începe lecția, cu un dictando. El s'apucă să psalmodieze, cu glas de cântăreț :

«Calypso nu putea să se mângâie de plecarea lui Ulise. În durerea ei se găsea nenorocită că era nemuritoare... Ea se preumbla dese ori singură printre straturile înflorite, cu cari o primă-vară veșnică, chenăruia insula ei ; dar aceste locuri frumoase, departe de a-i micșora durerea, nu făceau decât să-i amintească trista aducere aminte a lui Ulise... etc.»

Inceputul bucății m'a impresionat prin asemănarea-i cu situația mea. Eu, ca și Calypso, nu puteam să mă gândai de pierderea Friedei și, pe nesimțite, pe când d-l Berloquin își continua dictarea cu un glas ceremonios, revedeam în închipuirea mea „frumoasele locuri“ ce le străbătusem cu mica mea prietenă : castelul acoperit de promoroacă, poiana de platani cu statuia nimfei, sera unde înflorea portocalii și heliotropii. Mai puțină neliniște îmi pricinuia textul lui Telemac, decât farmecul dulce și amar al amintirilor mele ; iar când d. Berloquin îmi vestea cu glasul lui de cântăreț : „punct și gata!“ — îmi aduceam aminte de cuibul, în care Frida, ascunsă

în verdeață, ascultase declarația mea de dragoste.

— Dă mi foaia d-tale, continuă asprul meu mentor, s'o corijez imediat... Să trecem la gramatica latină, și declină'mi *musca*.

Mă executai și, ajungând la ablativul plural, fără greșală: *muscis*, întrebai de odată:

— Domnule Berloquin, numele propriu în latinește se declină tot așa ?

— De sigur! Se zice *Roma, Romae, Roman...* Relativ la ce'i întrebarea d-tale ?

Ași putea, de exemplu, să declin *Frida* ?

— *Frida* ! Nu știu, nu'i nume creștinesc. De unde ai scos cuvântul *Frida* ?

— E numele unei zâne, replicai...

— Taci! ești un prost !...

D-l Berloquin rostea cuvântul prost apăsând pe litere. Văzîndu-mă așa de bruftuit am protestat cu indignare, când profesorul reluă, aruncând o ochire pe dictandul meu.

— Să corijăm dictandul... e destul de rău scris... Să vedem.. să vedem.. hai, ce înseamnă asta ! „Ea se preumbla singură adesea pe sub platani și 'n fundul serei, dar aceste frumoase locuri nu făceau alta decât să-i amintească pe *Frida*“.

Iarăși această Fridă ? Visezi ori îți bați joc de d-ta însuți ?

M'am înroșit ca un bujor și mi-am plecat capul. Condeiuul meu a scris o vorbă în loc de alta ; în loc s'ascult pe d-l Berloquin, transcrisesem pe hârtie propriile mele impresii. Supărăciosul profesor, lovi cu pumnul în masă :

— Și colac peste pupăză, plină toată de greșeli. Platani cu doi n, seră cu doi e ! E culmea făr-de legii ! Ca pedeapsă, vei conjuga verbul „nu asculta cu destulă atenție dictarea profesorului meu“. Destul pentru astăzi ! Plec foarte nemulțumit.

Și cum Celina intră în odae, profesorul zise :

— Dl. Raul e pedepsit; dictandul său a fost plin de greșeli. Ce înseamnă Frida cu care îmi înpuează urechile ?

— Frida ? răspunse cu nevinovăție Celina, e nepoțica domnișoarelor de Koeler !

Rușinosul domn Berloquin, îmi aruncă o privire scandalizată.

— O fată ? Numai asta mai lipsea ! Când se va întoarce dl. Laignier, am să'i aduc la cunoștință purtarea fiului său !...

După aceasta, însfăcându-și cărțile, își vârâ până 'n urechi pălăria naltă și ieși trântind furios ușa.

— Dumnezeuul meu, Doamne ! strigă Ce-

lina, bursucul ăsta de Berloquin, e 'nstare să spue totul tatălui d-tale! Iată-ne descoperiți!..

— Ba zău!... tata nu vine mai de grabă ca Sâmbătă, și de azi și până atunci bătrânul Berloquin, va uita totul.. Nu ne am putea duce iar la castelul d-relor de Koeler, spune-mi Celino?

— Nu, mititelule! E de ajuns odată, n'aș vrea să fiu mai de ocară... Și-apoi nici nu ne-a poftit nimeni!..

Era adevărat: nici tușa Odila, nici chiar domnișoara Gertruda, nu ne-a invitat să mai venim. După câte mi s'a părut „Fraulien“ se păzea de mine, așa că nu prea aveam șanse s'o văd pe Frida, și gândul acesta mă mâhnea grozav.

Am devenit foarte melancolic; mă gândeam la soarta mea tristă, pe când stam într'un soi de chichineață a hambarului nostru, pe care Celina o poreclise „*Cafarnaum*“ pentru că aruncau acolo toate lucrurile nefolositoare casei; lăzile goale, mobilele cottonogite sau scoase din uz.. Se găseau în acest „*Cafarnaum*“ portretele strămoșilor, cu pânzele crăpate, fotolii cu stofa peticită hârtoage desperechiate, ba chiar și ghitară fără strune, care aparținuse bunicii mele.

Acolo mă refugiam în ore libere, când

citeam romanele eroice, șterpelite din fundul unui dulap prăfuit. Imi instalasem un scăunel, o masă șchioapă; împodobisem pereții — după placul meu — cu portrete și poze din ziare, cu cuiburi de păsări găsite în grădină, ba și c'o tobă de săgeți, săgeți de-ale sălbatecilor apuse cândva de unchiul meu care fusese „în insule”. — Imi plăcea mult colțișorul acesta retras, unde nu venea nimeni să mă deranjeze. Prin geamurile irizate ale ferestrei se zărea un capăt

de vie și casele în amfiteatru din orașul de sus. Zgomotele străzii nu ajungeau acolo decât ca niște glasuri din vis, dar se auzea bine sunetele muzicale ale clopotelor, iar în anotimpul frumos ciripitul rândunelilor. Răzbăteau și alte zgomote misterioase; trosnituri de lemnărie, țârâitul insectelor în mobilele cariate, zgomote cari mulțumiau gusturile mele pentru supranatural și lucrurile din vis.

Acolo 'mi făuriam romanele, în cari jucam rolul principal, și cari pentru mine, luau relief și culoarea realității; acolo celebram cu toată cinstea zânelor și divinităților

necunoscute ceremonii religioase născocite de mine. Strângeam într'o farfurioară picăturile de reșină, ce se scurgeau din coaja brazilor, și le ardeam în loc de tămâe — și, pe când fumul mirositor se înălța în spirale albăstrie în *Cafarnaum*, psalmodiam cu gravitate formule cabatistice de evocare.

De aici înainte, Frida, devenind singura zână slăvită a timpului meu. —tămâia adunată pe copaci grădinii nu ardea decât în cinstea ei. Prin geamurile măzgălite, contempłam profilele ascuțite ale caselor din orașul de sus : îmi ziceam că dincolo de aceste acoperișuri, tocmai jos, la marginea pădurii se ridică locuința Friedei. Suspinele îmi ridicau pieptul, de teamă că n'am s'o văd. Mi o închipuiam ca o prințesă fermecată în castelul ei, și nu mă puteam supune soartei, lăncezind departe de Doamna gândurilor mele.

Ce mijloc să găsesc ca să intru iar în legătură cu ea ? Să sun la poarta grilajului din Salvanchès ? să intru pe furiș în vestibul și să pătrund în vorbitorul celor două domnișoare ? Insemna să risc să fiu dat pe poartă afară, în chip rușinos. . . . Puțin câte puțin, cu puterea mea de gândire, mi-am amintit spărtura din zidul năruit al parcului. Nu era chip oare să sar pietrele prăbușite, să răsbat în poiană, și

să pândesc venirea Friedei? Dar se putea întâmpla ca, în ziua aceea, să nu iasă la plimbare. În cazul acesta n'ar fi fost mai bine s'o înștiințez despre încercarea mea, printr'o scrisoare pe care s'opun la picioarele statuei, scrisoare ce-i va sări în ochi, dela prima ochire?

Expedientul acesta îmi părea admirabil și mă hotărâi fără întârziere să 'mi execut proiectul. Am alergat să caut condei și cerneală; în treacăt sfeterisii din cabinetul tatii un plic cu hârtie de scrisori, și mă urcai mai înflăcărat în *Cafarnaum*. N'am căutat multă vreme ceea ce trebuia să'i spun micii mele prietene. Mă lăsam condus de inspirație, și-am scris cu nevinovăție ceea ce 'mi dicta inima.

Multe anotimpuri au urmat acelei zile de iarnă, totuși 'mi-aduc aminte, cuvânt cu cuvânt, conținutul scrisorii mele. Textul ei îl regăsesc în memorie, după cum găsești, după mulți ani, în paginile unui dicționar, o floare uscată, ce păstrează încă grația și gingășia culorilor primitive. Iată ce-am scris.

Scumpa mea Frida,

De când te-am părăsit, nu mă gândesc decâ la d-ta. Ești mereu înaintea ochilor mei,

și-i atât de puternică vedenia, încât eri d-l Berloquin, profesorul meu, mi-a dat o pedeapsă, pentru că la un dictando am scris numele d-tale, în loc de Calypso. Dar mi-i indiferentă pedeapsa; din contră, sunt mulțumit că am fost pedepsit pentru d-ta și, conjugând verbul, nu pot să nu revăd în gând, camera unde cântai notele, lângă Clavecinelul d rei Gertruda; poiana de lângă fântână și sera unde mi-ai apărut ca o regină pe un tron înflorit. Dar nu i de ajuns să visez la d-ta; tânjesc de dorul că sunt așa departe, că nu știu când am să te văd. Vreau să-ți vorbesc, să te îmbrățișez atât de tare, pe cât te iubesc de mult.

Celina nu poate să vie la d-voastră, pentru că nu mai îndrăznește să lase casa singură și pentru că-i este teamă să n'o afle tata. Și apoi mătușa d-tale nu ne-a mai invitat să venim și, dacă aș mai veni la d-voastră, m'ar da poate pe poartă afară. Totuși, cum asta îmi face inimă rea, trăind departe de d-ta, mi am bătut capul să scornese un mijloc, ca să-ți vorbesc și iată ce mi-am închipuit: voi lăsa scrisoarea aceasta lângă statuia din poiana din parcul vostru și, cum desigur vei găsi-o, te rog să vii numai de cât în acelaș loc, Joia viitoare la două ceasuri. Voi trece prin spărtura zidului și te voi aștepta. Dacă

mă iubești puțin Frido, nu vei lipsi de la întâlnirea asta, și vei umplea de bucurie pe amicul tău, pentru toată viața.

RAUL.

Am recitit scrisoarea cu oare care mulțumire. În vremea aceea nu se întrebunțau încă copertele, am îndoit-o cât am putut mai bine, am lipit-o bine cu un bulin frumos, și-am scris adresa :

D-șoarei Frida, castelul Salvanches,

A doua zi era Joi, zi în care d-l Berloquin nu venea. După masă, cum nu mă mai știam de Celina, am profitat de împrejurarea că era ocupată cu spălatul unor rufe și am pus în practică fuga meditată. Având scrisoarea în buzunar, m'am furișat prin grădină, și luai direcția orașului de sus.

Timpul rece continuă, pământul înghețat scârția sub picior. Imi aminteam perfect drumul. Urcai coasta preoților, despărțită printr'un zid înalt de apărare de mahalalele unde zgomotul țesătoriilor îți spârgea urechile ; apoi mă strecurai prin ulicioara dosnică, mărginită de grădini, unde mi-a fost atât de frică data trecută, ajunssei curând pe colina Jard și pe platoul de pe care am văzut, plin de promoroacă - pe fondul vio-

let al copacilor, — acoperișul ascuțit al caselor din Salvanches. Ajuns acolo, în loc să mă opresc la grilaj, am luat'o de a lungul zidului împrejmuitor.

Inima începu să bată semnalul retragerii, căci mă temeam că nu voi găsi locul unde era spărtura, și că n'am să pot să pătrund în parc; mă 'ntrebam, dac'odată intrat, nu mă voi împiedeca de ceva supărător? Cu toate acestea, totul merse bine. Cam la o sută de pași, găsii spărtura. Fiind ușor ca o pisică, am sărit mormanul de pietre rostogolite și m'am avântat, foarte emoționat, înlăuntru. Totul era tăcut; am găsit fără piedici luminișul de platani din poiană.

Poiana, plină de frunze înghețate, era cu totul pustie. Spre partea cea mai întunecoasă din fund, platanii își înălțau lămurit coloanele circulare ale trunchiurilor lor de culoare cenușie bătând în verde. În mijloc, basinul fântâniei, acoperit cu mușchi, pe soclul căreia, statuia părea că tremură de frig sub ghiața în formă de stalactite, atârând de-a lungul brațelor sale.

Ascuns dup'un copac, tremurând de frig, am așteptat un lung sfert de oră, sperând mereu, că Frida se va arăta în capătul aleii. Dar nimic nu se mișca în toată 'mprejmuirea. Zăriam pe apucate, în depărtare, aco-

perişul castelului, de unde un coş scotea un fum albăstriu, pe care vântul îl împrăştia nebunatic... M'am gândit că era ceasul, în care prinţesa 'şi repeta lecţiile cu „Fraulein“. Temându-mă de vr'o surpriză, m'am hotărât să scot scrisoarea din buzunar şi m'am apropiat de fântână. Am depus epistola, cât mai în vază, la picioarele nimfei. Având apoi, imediat, conştiinţa de îndrăzneala expediţiei mele şi cuprins de spaimă, am fugit cu toată puterea picioarelor, trecând iarăşi prin spărtură. De data aceasta n'am mai îndrăznit să merg pe lângă grilaj, ci m'am scoborât pe-o cărare ce şerpuia printre vii.

V.

Ajungând în partea de jos a oraşului, prin capriţioasa cărare, ce şerpuia printre viile dela Polval, observai că cerul — treptat, treptat — se 'ntuneca, acoperindu-se cu nori cenuşii; crivăţul sufla din spre Vaux

și Naives; fulgi ușori de zăpadă începură se învărti prin atmosfera înghețată. Mai întâi, ca un roi de muște, apoi fulgii, devenind tot mai deși, mai mari, în câteva clipe pământul, roș de vițe, fu acoperit cu un strat alb, ca praful de zahăr. Eu însuși mi m'am văzut, într'o clipă alb de zăpadă, ș'această neașteptată turburare atmosferică începu să mă neliniștească.

Pe un așa timp rău, era prea puțin probabil ca Frida să se gândească la primblarea prin grădină, ș'atunci ce devenea biata mea scrisoare? Dacă zăpada cădea multă vreme, cu aceiași violență, dulcele meu bilet risca să fie înmormântat, sub un strat de zăpadă, iar când va veni desghețul, apa va fac din el ceva vrednic de plâns. Temerile acestea mă sâcâiau cu ne'ndurare, împiedecându-mă să mă 'ngrijesc de starea caraghioasă a paltonului meu, alb tot de zăpadă, și nici nu-mi dam seama de lungimea drumului. Totuș am ajuns acasă înainte de-a se 'nopta; m'am furișat tiptil prin grădină până în vestibul, unde constatai că Celina era ocupată într'una cu spălatul, în fundul bucătăriei, însoțind fiece zoleală, cu un refren din satul ei, pe care'l cânta în gura mare:

Măritișu-i du'ce, dulce
Ca o floare nouă.

De rămâi nemăritată
 Toată ziua-ți plouă ! ;
 Fetelor luați
 Repede bărbați:
 Da, luați, luați
 Reped bărbați !

Profitai de zgomotul cântecului, și m'am strecurat, fără să fiu auzit, în odaia mea, unde mi-am schimbat încălțăminte, mi-am uscat mantaua și-apoi m'am coborât, cu un aer de desăvârșită nevinovăție, în sala de mâncare, ca să 'mi usuc' la căldura sobei hainele ude. În ciuda feței mele liniștite și odihnite, nu voiam să mă arăt prea neliniștit în cugetul meu.

Cu cât meditam mai mult asupra îndrăzneței mele expediții, cu atât mă înfricoșau urmările ei. Seara după ce înghiții în tăcere cina, nu mai ascultam cele ce 'mi spunea Celina, ori urmăream cu neliniște poveștile, cu cari de obicei îmi fermeca serile de altă dată. Mă zoream să mă culc! dar, îndată ce fui în pat, mi-a fost cu neputință să dorm.

Mă gândeam, mereu, la scrisoarea mea, expusă răvârșirii vremii de afară. Mă 'ntorceam în toate chipurile în pat, cu neputință să dorm! Mă sculai, cu picioarele goale, și m'am dus la fereastră, am ridicat transparentele și m'am uitat afară, să văd ce

fel de vreme era. Văzui, cu multă bucurie, că încetase să mai ningă.

Cerul se luminase, luna părea că aleargă printre norii albi-cenușii.. Această constatare liniști ferbințele ce mă enervă. Mi-am zis că vântul va fi spulberat zăpada și, că astfel scrisoarea mea, pusă pe soclul statuei, era destul de protejată de însăși nimfa, a căreia urnă, eșită în afară îi făcea un adăpost îndestulător. Reasigurat în această privință, intrai iar în pat încălzindu-mi picioarele înghețate, și sfârșii într'un somn adânc și înviorător.

A doua zi, era ziua de lecție a d-lui Berloquin. Sosi burzului de cifre și, timp de două ceasuri plictisitoare, studiarăm cu de-amănuntul regula de trei simplă și compusă. Cum nebunia mea din data trecută îmi producea — în adâncul conștiinței — o vădită remușcare, hotărâi — ca în chip de compensare — să mă arăt foarte aplicat la lecție, și am reușit. Ajunsei să termin o problemă, a cărei enunțare mă umpluse de groază: „Trei lucrători sapă împreună un puț; cel dintâi scoate doi metri cubi pe zi, al doilea trei, al treilea patru; arată-mi în câte zile vor termina lucrul, știind că puțul trebuia să aibă patruzeci și patru de metri adâncime“. D-l Berloquin fu atât de mulțumit, în cât uită să'm,

spue ceva de distracțiile mele de Marți, și mă răsplăti cu o notă bună.

Sâmbătă se 'nturnă tata de la Paris. Părea mulțumit de călătoria lui. M'a sărutat cu duioșie; i-am arătat nota bună ce o căpătasem, iar Celina, pe de-altă parte, se jura pe toți sfinții, că în lipsa lui mă purtam foarte bine. Atunci, el scoase din geamantan „*Ierusalimul liberal*“, pe care mi l adusese, în loc de alt dar, cunoscând gusturile mele pentru romanele eroice. În alte împrejurări, darul acesta, de mult dorit, m'ar fi umplut de bucurie; acum însă gândul îmi era prea ocupat de Frida, și de primirea de care se va bucura scrisoarea mea, ca să mai cuget să citesc ceva.

Mă prefăcui, totuși, că răsfoesc cu înflăcărare volumul ilustrat, cu ciudate gravuri în lemn, dar inima mea nu mai era acolo. Drăguțul chip al micii prințese din Salvanches se interpunea între foile cărții; seducătoarea ei închipuire întuneca figurile eroilor și eroinelor lui Tasso. Zilele, ce mă despărteau de data hotărâtă pentru întâlnire, se scurgeau anevoe. Aș îi vrut să le suprim, să le văd pierind—una câte una — să ajung astfel, într'o clipă, fără tranziție, în dimineața zilei de Joi.

Dimineața, atât de dorită, sosi în sfârșit. Vremea se 'ndulcise, un desgheț do-

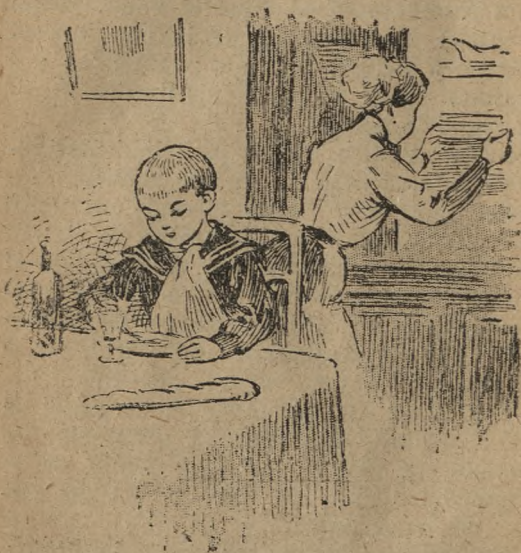
mol muiase pământul; timp posomorât, puțin noros, aerul jilav avea în el ceva primăvăratec. După graba cu care chemasem venirea Jorii acesteia, trebuia să 'mi fie inima plină de veselie. N'a fost nimic. Eram frământat de-o neliniște nouă. Acum nu știam cum să scap de îndoita supraveghere a Celinei și a tatii; teama, că voi fi reținut acasă, îmi pricinuia furnicări prin tâmpile și 'n piept.

Mă 'ntrebam apoi, cu o mâhnitoare siguranță, dacă acolo - la Salvanches - lucrurile merseseră după placul născocirii mele: dacă Frida venise în poiana de platani și dacă găsisse scrisoarea mea, precum și urmările firești. Chipul acesta de a coresponda cu dânsa, care-mi păruse de o dată atâta de meșteșugit, îmi părea acum tot atâta de periculos, pe cât era de himeric. După ce dorisem, ca ceasurile să aibă scurtimea trecătoare a scânteelor ce scilipeau în sobă; aș fi voit acum să le lungesc la infinit, pe cele ce mă despărțeau de după prânz.

Din fericire, destinul se arată îndurător, înlăturând principala piedică. Tata, momit probabil de frumusețea neașteptată a acestei zile de Decembrie, ne vesti, încă delă cafea, că se duce în pădure și că va

prânzi la vr'un fermier din apropierea pădurilor Savonnières.

Mâncai singur la prânz și, după ultima îmbucătură — pe când Celina își aranja va-

sele — , am putut să mă strecur fără să iu zărit.

După amiază, era pe placul meu. Din ce în ce norii se 'mprăștiau, arătând un colțisor albastru ; prin crăpăturile norilor,

Luciri de raze scurte și palide făceau să sclipească făgașele drumurilor noroioase, viile cu butuci noduroși și negri, livezile deșerte, ale căror pomi roditori își împreunau crăcile subțiri și goale, păraginile îndepărtate, pe cari pădurile le acopereau cu tufișuri violacee. Mai având un ceas bun pân' la întâlnire, nu mă prea grăbiam, așa c'am apucat drumul cel mai lung, ca să pot ieși drept la spărtura de zid.

Urcai coastele drepte ale viilor din Polval, întârziind prin mărgile luminișurilor.

Din distanță în distanță, sălcii și tufe de mestescăn, rupeau unduioasa monotonie a câmpiei. Cu zbor ușor, treceau coțofanele cu lungi cozi albe și negre, pe deasupra acestor insulițe de copaci. Aerul era atât de cald, încât, din zăpadă, picături șuruiau de-a lungul scoarței sălciilor.

Această căldură, dădea iluzia lunii lui Aprilie și, făr' de voe, am căutat să văd dacă nu găsesc la poalele tufișurilor niscai viorele. Falșa aparență de primăvară, exercita influența ei asupra întregii mele fap-turi. Simțiam cum o sevă mai caldă circula în vinele mele; iar speranța, că voi vedea în curând pe Frida, încolțea mai puternică 'n inima mea. Pe acest timp senin și zâmbitor ea nu va sta la îndoială și se va preumbla în poiana de platani.

Speranța, care, dimineața 'mi păruse himerică, lua acum trăinicia unei siguranțe, și pășiam cu mai multă hotărâre, pe cărarea dintre vii.

■ M'am găsit de odată la întorsătura drumului, înaintea spărturii practică 'n zidul împrejmuitoare și ascunsă pe jumătate de tu-

fişurile de alun. Inima începu să-mi bată : trecui cu băgare de seamă printre pietrele văruite, şi-am pătruns în parcul amortit.

Din bugetul unde mă găsiam, nu puteam desluşi nici poiana de platani, nici statuia ce 'mpodobia mijlocul poenei, dar ştiam că mă aflu numai la vre o cincizeci de metri de ea. Am umblat încetişor, ocolind măracinii, spionând prejmele şi aţintind urechea la pândă.

Câte odată mă opriam, ca s'ascult mai bine....

Mai întâi fu tăcere adâncă, turburată doar de fuga vr'unui şoarece de câmp printre frunzele uscate, apoi, puţin câte puţin, de vaga percepere a unui zgomot prin alee.... Mi am îndoit atenţia : de data asta nu mai era închipuire ! Umbla cineva în dreptul poenei : paşii alunecau pe frunziş şi parcă se'n dreapta spre statue, ş'apoi încetară. Am conchis că-i Frida, căci nu se putea să fie altcineva decât ea : sosise lângă basinul încărcat de muşchi, şi mă aştepta acolo...

N'am mai avut nici o îndoială ; o tresărire de bucurie mă 'nfioară, alergai prin desiş, şi, într'un avânt puternic, mă 'ndreptai spre poiană... In adevăr mă aştepta cineva,... dar nu era Frida !...

Ochii, mei, măriţi de uimire şi spaimă

zărira lângă fântână, în picioare, un bărbat în vârstră, cu o pălărie moale de postav pe cap, îmbrăcat cu o haină de vânătoare, cu nasturi de metal, ținând în mână un baston de trestie.

De spaimă am încercat s'o rup la fugă, dar mișcarea mi a fost numai decât oprită de-un strigăt aspru, ce mi porunceea: «Oprește-te!»

Nimicit de groaza ce mi pricinuia expresia poruncitoare a ochilor albaștri și nesimțitori ai acestui personaj — am rămas locului; o sudoare rece mi șiruea pe tâmple și priviam prost pe interlocutorul meu, de statură mijlocie, puternic, cu gura acoperită de o mustață blondă stufoasă, cu bărbia împodobită de un barbișon de aceiaș culoare. Fruntea pătrată, fălcile puternice, și fața rumenă, îl făceau să semene cu mătușa Odila. Mersul lui hotărât, tonul poruncitor, îi dădea aerul unui vechi militar. Înaintă, îmi strânse brațul apucându-l ca într'un clește, își aținti asupra-mi privirea-i înghețată, mă 'ntrebă, c'un accent alsacian:

— Pe tine te chiamă Raul?

Am găngăvit un „da“, abia auzibil; el continuă să mă 'ntrebe:

— Ce cauți aici?

În vremea asta, își agita bastonul, într'un

mod foarte puțin liniștitor. Gestul său mă zăpăci cu totul. Pierdut, tremurând, mi-am plecat capul, mormăind :

— Nu știi !

— O, ha !... Nu știi ? Așteaptă, am să-ți luminez ideile !...

Scoțând din buzunar, un plic, pe care l'am recunoscut cu groază, mă întrebă :

— Tu ai scris această scrisoare fiicei mele Frida ? hai ?...

Imi pierise glasul, m'am mărginit să'i răspund, printr'un semn afirmativ.

— Ștregarule !.. Ea nu face cinste nici sentimentelor, nici ortografiei tale !... Și ți închipuiai că, depunând'o la picioarele sta-tuiei, scrisoarea ta necuviincioasă va ajunge la destinație ? Hotărât nu ești grozav... Guvernanta, care a găsit'o, s'a grăbit să mi-o aducă; am citit'o, și-am venit să te aștept aici, pentru că avem de regulat împreună o mică socoteală !..

Iși ridică bastonul ; eu tremuram din cap până 'n picioare ; dar, în loc să facă întrebuințarea de care 'mi era teamă, îl puse liniștit la subțioară, fără să mă slăbească însă..

— Haide !... porunci el, ne vom lămuri acasă.

Încercai, printr'o smucitură bruscă, să

scap de strânsoarea lui, și i zisei cu o voce rugătoare :

— Iartă mă ! Nu mai fac altă dată . . .
Lasă-mă, domnule, să mă duc !

— Cum de nu ! replică eronic d-l de Koeler, aș fi mâhnit să pierd prilejul de a vorbi cu un băețel atât de precoce ! Urmează-mă nu te împotrivi în zadar !

Era mai puternic. M'am resemat și m'am supus, dar nu eram nici de cum la lagrul meu.

Mărindu-mi pasul, ca săl potrivesc cu al lui, mă 'ntrebam neliniștit peste seamă, ce pedeapsă îmi rezerva omul acesta nemilos ? Mă va bate cu bastonul în ședința secretă, ori mă va închide în fundul vreunei celule întunecoase din temnițele castelului ?

Am urcat repede peroiul, am străbătut vestibulul casei, neputându-mi reține suspinele la gândul că și mica prințesă ispășea, poate, o contra lovitură a faptei mele rele.

Domnul de Koeler, deschizând una din ușile interioare, mă împinse de umeri, — eram mai mult mort decât viu — în marea sală ce servea de vorbitor și sufragerie domnișoarelor de Koeler.

În amurgul zilei ce, 'ntuneca deja încăperea, am zărit papagalul culegând semințe în cușca lui. Mai departe ceva, domnișoara Odila, depănând lână, ședea lângă domni-

șoara Gertruda, la rându-i, adâncită în absorbirea-i lectură. Am constatat, cu oare care ușurare, că nici Frida, nici „Fraulein“ nu erau de față. Știind rolul vrednic de plâns, ce probabil era să l joc — eram mulțumit că nu aveau să fie de față la umilirea mea.

— Iata persoana ! zise cu răceală d. de Koeler, împingându-mă mereu, până ce ajunsei în fața celor două fete bătrâne.

Tușa Odila, mă scrută cu un aer bănuitor:

— Ascultă ștregarule, mormăi ea, noi te-am găzduit - iar ca răsplat'a ospitalității noastre, ai scris nepoatei mele o scrisoare obraznică, pe care de altfel ea nici n'a citit'o!... În așa chip se poartă băeții bine crescuți? .. De unde ai pescuit astfel de idei? Ș'apoi ia spune-mi, ce s'a petrecut între tine și Frida?

— Nimic, domnișoară, am bâlbâit eu.

— Nimic? minți!... Explică-ne, ce-ați făcut în tot timpul zilei, cât ai stat aici?

— Dimineața, m'am dus în odaia unde domnișoara Frida își făcea lecții de cânt, și am ascultat'o pe când eu citeam *Estela și Nemorin*; apoi domnișoara Gertruda ne-a cântat romanețe. Erau așa de plăcute! auzindu-le găsiam pe Frida atât de frumoasă, încât aș fi vrut să fiu eu însu-mi un păstor, și să-i spun ca în romanețe, c'o iubesc mereu...

Domnișoara Odila aruncă o privire de reproș soră-si, pe când aceasta, roșindu-se, își plecă nasul în carte.

— Iată, exclamă domnișoara Koeler cea mare, și ridică din umeri, iată Gertrudo rezultatul năzbâtiilor tale romantice!

Apoi se 'ntoarse către mine și continuă, cu glasu-i neîncrezător :

— Ei ș'apoi ?

— Apoi, ne-am dus în parc până la fântână, am vorbit de zâne, i-am spus Friedei că era mai drăgălașă decât toate zânele... Pe urmă ne-am dus în seră...

— Ha, ha ! ei și ?

— După asta, urmași eu înroșindu-mă Frida s'a cocoțat printre flori. Era și mai frumoasă : părea o sfântă. Mi-am adus aminte de romanele domnișoarei Gertruda, și i-am spus Friedei c'o iubesc deabinelea... Atunci a venit Fraulein și ne-a luat...

— Ș'atâta 'i tot ? Nu te-a încurajat Frida să-i scrii ?

— Niciodată, domnișoară !

Și cuprins de un accent de generozitate, exclamai unindu mi mâinile :

— Frida n'are a-și reproșa nimic... N'o pedepsiți ! Ideia de a'i scrii, a pornit dela mine .. O iubeam atât de mult, eram atât de nemângâiat, că n'o mai vedeam, în câț, tocmai ca în cărți, m'am gândit să'i

cer o întâlnire.... Mă simțiam atât de nenorocit departe de dânsa !

Suspinele mă 'năbușiau, și 'ncepui deodată să plâng..

— *Du armes Kind!* (tu, sărman copil) suspină domnișoara Gertruda, care păru foarte atinsă de suspinarea mea. Vedeți ? reluă ea adresându-se și d-lui Koeler, care rămăsese nemișcat lângă mine, vedeți că n'aveți de ce biciui pisica!...

— *So!* (așa!) replica domnișoara Odila visătoare... Ei bine. Wilhelm, întrebă ea pe tatăl Friedei, ce gândești să faci cu băiatul acesta ?

La auzul acestor cuvinte, un fior de spaimă 'mi străbătu tot corpul, gândindu-mă că s'apropia ora pedepsei.

Toți trei începură să vorbească nemțește, având aerul că discută sentința mea ; mi se părea că, domnișoara Gertruda singură pleda în favoarea mea. Care nu mi-a fost mirarea, când am auzit pe domnișoara Odila spunându-mi în franțuzește, în chip de concluzie :

— In tot cazul, să-i dăm să mănânce..

Sună pe Kati, îi vorbi în limba ei câteva cuvinte și, peste câteva clipe, servitoarea intră aducând o oală cu povidlă și felii cu pâine cu unt.

— Șezi, ștregarule, reluă Odila întin-

zând povidla pe feliile de pâine, și mănâncă asta... Trebuie să prinzi puteri..

M'am supus cu tristețe, și-am început să ronțai pâinea, gândindu-mă la cea din urmă masă a condamnaților la moarte! Dar, la nouă ani, ai poftă de mâncare și în ciuda supărării și fricii mele, am mâncat una după alta, feliile...

— Haide, mormăi cu răutate domnișoara Odită, bagajul ți'i gata!...

În acest timp, teribilul domn de Koeler, își luă un palton lung, blănit și-l îmbracă peste haină.

— Micule Laignier, mă întrebă el apucându-și bastonul, tatăl tău locuește în orașul de jos?

— D. da! bâiguui eu pälind.

— Bun! Mă vei însoți până la dânsul... Haide să plecăm, să nu ne apuce noaptea...

Eram îngrozit... Urechile'mi vâjâiau Priveam la cei trei de Koeler, aiurit, ca și cum i-aș fi întrebat, dacă auzisem bine. Din toate chinurile ce 'ndurasem, acesta era cel mai îngrozitor, și singurul la care nu mă gândisem.

Tata era tare supărăcios și se aprindea lesne. Ce va zice, când va afla nebunia din scrisoarea mea și chipul în care am răsplătit ospitalitatea bătrânelor domnișoare? Se va arăta fără 'ndurare! Nu nu-

mai că voi fi pedepsit, dar descoperirea greșelii mele, va hotări—poate - isgonirea Celinei. Eram disperat, gândindu-mă că biata bună va pătimi de pe urma prostiilor mele. Mă făcui că am înțeles rău cele spuse și m'am adresat tatălui Friedei, murmurându'i cu ipocrizie :

— Nu te mai osteni să mă întovărășești, domnule ! Voi găsi și singur drumul.

— Nu, îmi răspunse el rânjind. asta nu merge. . Voi fi încântat să stau de vorbă pe drum cu un băiat care ticluiește atât de bine scrisori de dragoste, și mai încântat încă, să pot face complimente tatălui său... Salută pe domnișoarele și să plecăm !

M'am întors, cu un aer constrâns, spre cele două mătuși... Nădăjduiam că vor fi mișcate de zăpăceala mea și vor ruga pe tatăl Friedei să mă ierte. Numai domnișoara Gertruda, lăsându'și cartea pe genuchi. îmi aruncă o privire de compătimire. Cât despre domnișoara Odila, aceasta se mărgini să mormăie :

— Adio, ștregarule... Cată să te porți mai cuviincios.. Bună seara, bună seara !

Eșii rușinat, sub escorta neînduplecatului d-na de Koeler. In urma mea, blestematul de papagal, ca și cum și-ar fi răs de mine, striga cu glasul lui fals ; GUTEN ABEND ! GUTEN ABEND ! („Bună seara“.)

VI

În curând ajunserăm în grădină, soarele apunând începea să poleiască fațada casei din Salvanches. M'am întors pe furiș, să mai privesc pentru cea din urmă dată, casa de unde eram izgonit pentru totdeauna.

La una din ferestrele catului întâi, mi s'a părut că văd, cum se ridică un transparent, că întrezăresc delicata făptură a Friedei... Abia am avut timp s'o văd și perdeaua căzu, lăsată 'n jos cu violență de o mână nesimțitoare, care trebuia să fi fost a „Fraulein-ei“, iar fereastra nu mai reflecta alt nimic decât culorile apusului. Nu știu dacă d-l de Koeler a bănuț ceva, dar m'apucă iar de mână și mă târî spre ieșire.

— Ai văzut bine aleia și poarta asta? mă'ntreabă el rece și batjocoritor.

— Da, domnule...

— Ei bine! cată să le uiți, căci nu vei mai păși prin ele... Cât despre spărtura din zid; chiar mâine vor astupa-o zidarii.

Mă'mpinse afară, închise poarta, strângându-mă de mână cu degetele'i nodoroase.

— Niciodată! Auzi tu? Niciodată!

Incercai iaraș să'l împlânzesc:

— Domnule de Koeler, vă promit să nu mai încerc să revăd pe domnișoara Frida, dar vă rog, lăsați-mă să mă duc singur!

— Regret!... nu voi face-o însă ..

— E că, reluai amintindu mi de plecarea tatii, tata a plecat de azi dimineață în pădure, și fără 'ndoială nu se va fi înapoiat până acum.

— Nu'i nimic! îl vom aștepta... Să mergem, să mergem!

Absența tatei de-acasă era singurul pic de speranță ce mi rămăsese. I se întâmpla câte odată să vie acasă foarte târziu, și chiar, câte odată, când călătoriile de inspecție îl duceau departe de casă, se culca la vre-o fermă din cel mai apropiat sat. În mine mă rugam ferbinte să se'ntâmple așa ceva Ori cât de nverșunat era, d-l de Koeler și-ar fi perdut răbdarea și ar fi plecat.

Cobora coasta cu pași grăbiți, și cu mare greutate îl puteam urma. Diavolul acesta de om cunoștea drumurile cele mai scurte, și nu se abătea de la ele, așa că distanța, ce ne despărțea de casă, descreștea văzând cu ochii. Temerile creșteau în raport invers cu descreșterea distanței. Când coboram coasta „Preoților“ ceasul de la institut bătea ora patru.

— Inveți la colegiu? mă'ntrebă deodată d-l de Koeler.

— Nu, mă prepar cu d-l Berloquin.. Tata preferă să'nvăț acasă.

— N'are dreptate.. Când căteii încep să vagabondeze, trebuie să le punem botniță și să'i ținem în lanț.

Spunea astea, cu un aer posac, fără să râdă, iar cuvintele lui răsunau ca o prezicere supărătoare... Va cere, de sigur, o pedeapsă exemplară—și pedeapsa era sigură. Fie! m'am gândit, sfortându-mă să mă

supun soartei, voi suferi de dragul Friedei. Mă gândeam la colțul de perdea ridicat, și acest semn de duioșie al micii mele prietene îmi dădea curaj. Mi am zis că-i mai cavaleresc să fiu persecutat pentru o cauză atât de frumoasă și-mi făgăduiam să sufăr cu vitejie ori ce pedeapsă. Pregătindu-mă pentru martiriu, mai aveam, totuș, în fundul inimii, speranța că tata nu se va fi întors acasă, așa că d-l de Koeler se va înapoia necăjit.

Străbătusem piața Coroanei, întunecată deja de timpuriul amurg. Casa noastră, fiind situată chiar în capul străzii Cocoșului, nu ne mai rămăsese de străbătut de cât podul de peste canal.

— Ah! mă gândeam ascultând cum picura cu melancolie apa de pe zidurile caselor, dacă vre-o zână miloasă l-ar rătăci pe tata 'n pădure!

Deșertă dorință!... Cel dintâi lucru ce 'mi lovi privirea, pe când cercetam de departe casa noastră, a fost fereastra iluminată, de la biroul tatii.. D-l de Koeler sună cu putere, Celina veni să deschidă și, când văzu pe stăpânul din Salvanches, ținându-mă de mână, având presimțirea vreunei nebunii, își perdu cumpătul.

— Domnul Laignier e acasă? întrebă scurt tatăl Friedei.

— Eu... eu cred că da, bâlbâi îngrozită bona.

— Anunță'i vizita mea și ia cu d-ta pe băiatul acesta.

Domnul de Koeler fu introdus în biroul tatii, iar Celina, înspăimântată, mă duse în sufragerie.

— Doamne Isuse, ce s'a întâmplat mitetule ?

— Ah ! Celino... suntem pierduți !

— Dar în sfârșit, ce ? Ce-ai făcut ?

— Ar fi prea mult să'ți povestesc totul. Scapă-te pe tine ; au să mă cheme fără doar și poate !

Am rămas singur în sala luminată numai de lumina focului din sobă. N'am fost eu cel chemat, ci Celina. O singură ușă de comunicație mă despărțea de biroul tatii așa că puteam trage cu urechea. Glasurile vorbitorilor îmi aungeau în auz, ca o bâzâială nelămurită. O neliniște mare mă rodea, și mă simțeam grozav de ne la locul meu ; stătusem cu ochii ațintiți asupra ușii, așteptându mă din clipă 'n clipă să fiu chemat și eu. N'auzeam nici o mișcare. După un crud sfert de oră, bona mea eși din birou. Mi-a venit rândul!» mă gândeam, dar nu ! Celina intră iar în birou și-am auzit apoi zgomotul unui dop ce sărea și pahare

umplându-se. Tatăl meu și al Fridei, beau bere și păreau dispuși și veseli, căci râsurile lor îmi veneau la urechi, prin des-părțitură. Veselia lor neașteptată mă re-însenina și mă jicnea tot odată: mă te-meam de un sfârșit dramatic și iată că o întorceau, bând câte-un pahar împreună! Era vădit că nu mă luau în serios, că și băteau joc de a-ventura și senti-mentele mele.

Trecuse jumătate de ceas. D-l de Koe-ler ieși în sfârșit, pașii lui greoi ră-sunau pe caldarâ-mul străzii.

Celina, roșie la față cu ochii plânși, reintră în sufrage-rie aducând lampa.

Tot atunci ușa de comunicație se des-chise și tata apăru, ținând în mâni scri-soarea mea.

— Frumoase lucruri aflu! exclamă el.

Se silea să-și ridice glasul, dar văzui în-dată că, în fond, nu era într'adevăr su-părat.

— Mic ștregar, urmă el, te 'ncerci să

faci declarații domnișoarelor! Ai timp să te apuci de asta mai târziu! Așteaptă cel puțin să cunoști ortografia... Ai redactat singur acest bilet de dragoste?

— Da, tată, am răspuns foarte plouat.

— Nu-ți fac complimente... E plin de greșeli!

Am plecat capul, dar ghicisem tot odată că tata înclina spre indulgență. Foarte galant cu damele și plăcându-i societatea lor, era — cred — măgulit în sine, constatând că fiul său simțea și el atracția frumuseții femeiești, și nu judeca întâmplarea mea ca un caz vrednic de spânzurătoare.

Am prins puțin curaj.

— Ceia ce-i mai grav, adause el aruncând o căutătură aspră bieteii Celine, e că s'a folosit de lipsa mea, ca să părăsești casa, dormind douăzeci și patru de ore în altă parte. Să nu se mai întâmple așa ceva, înțelegei Celino! altfel te voi da afară fără milă... Și fiindcă nu mai pot avea nădejde în supravegherea d-tale, voi lua o măsură radicală: cu începere de la Ianuarie Raul va intra ca intern în institut.

Și tata și-a ținut cuvântul...

În ziua de 2 Ianuarie, Celina îmi pregătea, plângând, micul meu bagaj, și-am fost internat a doua zi chiar în vechiul institut din Grille-de-Grèves.

Imi spuneam că eroii mei, cavaleri, au fost supuși la mai grele probe, din dragoste pentru Doamnele inimii lor, și aceasta mă mai mângâia puțin. Dar nu aveam nici o știre despre Frida.

Când câte odată, institutul ieșea la preumblare, trecând pe la Salvanches, mi se îneca pieptul de suspine de 'ndată ce ne apropiam de zidul din prejurul parcului. Trecând pe dinaintea porții, îmi afundam privirile în adâncimile aleelor, sperând într'una că voi zări delicata siluetă a prințesei mele.. Dar aleele erau deșarte, frunzișul înverzit acum nu lăsa să se întrevadă fațada castelului.

Intr'o zi, am aflat că drăguța mea prințesă, a avut aceeași soartă ca și mine. Domnul de Koeler a dus-o în Alsacia, internând-o în institutul „Sacré Coeur“ din Kientzheim.

La finele anului, tata fu numit într'o provincie din Est, și... totul se sfrâși!

* * *

N'am mai auzit niciodată vorbindu-se de Frida.

Multe ierni au trecut de atunci. E multă vreme de când bătrânele domnișoare de Koeler dorm sub o piatră acoperită cu mușchi, în cimitirul micului orașel! Cine

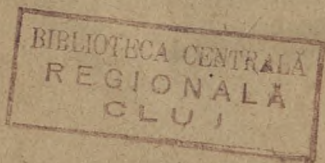
știe dacă, chiar Frida n'o fi dormind în acelaș pat vecinic?... Din toată lumea de altă dată singur papagalul mai vețuește poate. Se zice că aceste pasări ajung să trăiască sute de ani.

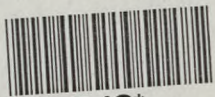
Dar, în fie-care an, spectacolul căderii zăpezii și al copacilor învăluiți în promoroacă, amintește inimii mele pe micuța prințesă din Salvanches. Intocmai ca și florile ce cresc în aceleaș locuri și'n aceleași ore de primăvară sau de vară, așa revăd pe Frida reînflorind, cu totul albă, în fundul memoriei mele, da o revăd pe Frida albă ca lăcrămioarele sau ca iasomia.

Aud, parcă, vocea ei muzicală cântând notele în răsunetul subțire și slab al clavicinului din vechea cameră, unde îmi cântase romantele-i demodate domnișoara Gertruda.

La fie-care venire a lui Decembrie, această copilărească aducere aminte învie strălucind feciorelnică și curată, ca un castel delicat de zăpadă.

SEÂRȘIT

56494S